

**VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA
MARIBOR**

**UPORABA UMETNE INTELIGENCE V
RAČUNOVODSTVU**

Kandidatka: Barbara Horvat

Vrsta študija: študentka izrednega študija

Študijski program: Ekonomist

Mentorica predavateljica: dr. Andreja Terpotec, univ. dipl. ekon.

Mentorica v podjetju: Simona Luzar, univ. dipl. ekon.

Lektorica: Manja Belina, mag. prof. slov. in mag. prof. špan.

Maribor, 2025

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Barbara Horvat sem avtorica diplomskega dela z naslovom Uporaba umetne inteligence v računovodstvu, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. Andreje Terpotec, univ. dipl. ekon.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia Maribor,
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne kaznivo po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15 in 63/16 – ZKUASP); prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia Maribor skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32.a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia Maribor objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Maribor, julij 2025

Podpis študentke:

ZAHVALA

Zahvaljujem se svoji mentorici dr. Andreji Terpotec za strokovno vodenje, dragocene nasvete in podporo pri nastajanju tega diplomskega dela. Njeno usmerjanje mi je bilo v veliko pomoč pri izdelavi diplomskega dela.

Posebno zahvalo izrekam tudi mentorici v podjetju, kjer sem opravljala prakso, gospe Simoni Luzar, za izkazano zaupanje, strokovno pomoč in priložnost, da pridobim praktične izkušnje na področju računovodstva. Njena podpora mi je omogočila, da sem svoje znanje nadgradila z dragocenimi praktičnimi spoznanji, ki bodo pomembna v moji nadaljnji karieri.

Globoka zahvala tudi moji družini za vso podporo, potrpežljivost in razumevanje skozi celotno obdobje šolanja. Njihova vzpodbuda, pomoč in vera vame so mi bili v veliko oporo v trenutkih, ko sem se soočala z izzivi. Brez njihove prisotnosti in nesebične podpore bi ta dosežek veliko težje dosegla.

Najgloblje pa se zahvaljujem mojemu očetu, ki me je vzpodbudil za nadaljevanje šolanja in ki je žal med pisanjem tega diplomskega dela preminil.

Hvala vsem, ki ste mi na tej poti stali ob strani.

POVZETEK

Diplomsko delo raziskuje, kako umetna inteligenca (UI) vpliva na spremembe v računovodski stroki. Osrednja raziskovalna vprašanja so, kakšne so prednosti in slabosti uporabe UI v računovodstvu, katera računovodska opravila se najpogosteje avtomatizirajo z uporabo UI, kako UI spreminja prihodnost dela v računovodstvu ter kje bo UI nadomestila računovodje in kje jih bo podprla.

V teoretičnem delu sem opisala definicijo UI in njen razvoj ter računovodstvo in njegove funkcije in procese. V opis sem vključila tudi družbeno odgovornost ter potegnila vzporednico med UI in računovodstvom, da sem lahko opredelila povezavo med njima.

V raziskovalnem delu je bila izvedena anketa med 58 računovodji iz različnih starostnih skupin in z različno stopnjo izobrazbe. Uporabljena vprašanja so bila zasnovana na podlagi štirih hipotez, ki so preverjale prevlado zaznanih prednosti nad slabostmi, starostne razlike v naklonjenosti uporabe UI, nujnost človeškega nadzora nad rezultati UI ter premik računovodske vloge iz operativne v analitično in svetovalno. Ugotovitve so pokazale, da večina računovodij UI dojema kot koristno podporo za rutinske naloge, vendar obenem ostajajo previdni in skoraj vse dodatno preverijo. To potrjuje, da UI še ni popolnoma zanesljiv vir, temveč zahteva strokovni nadzor in presojo. Razlike v sprejemanju UI se kažejo glede na starost, saj so mlajši računovodje bolj odprti za uporabo tehnologije. Čeprav večina sodelujočih še ne uporablja UI vsakodnevno, rezultati kažejo na pozitiven odnos do prihodnje integracije UI v delovne procese.

Zaradi možnosti napačnih odgovorov, omejenega razumevanja konteksta in odprtih vprašanj glede varnosti podatkov pa UI trenutno še ne more delovati povsem samostojno. Zanesljivost, etika in odgovornost ostajajo temeljni izzivi, zato bi bili potrebni za uspešno uvajanje UI v računovodstvo ustrezno izobraževanje, previdna uporaba, prilagajanje zakonodajnim okvirjem ter ohranjanje strokovne presoje.

Zaključki diplomskega dela potrjujejo, da UI v računovodstvu ni nadomestek za človeka, ampak orodje, ki lahko ob pravilni uporabi poveča kakovost, učinkovitost in dodano vrednost računovodskih storitev. Njeno vpeljavo je treba razumeti kot priložnost za razvoj poklica ob sočasnem spoštovanju strokovnih in etičnih standardov.

Ključne besede: računovodstvo, umetna inteligenca, ChatGPT, avtomatizacija, spremembe v prihodnosti

ABSTRACT

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ACCOUNTING

This paper explores how artificial intelligence (AI) affects changes in the field of accounting. The central research questions are the following: what are the advantages and disadvantages of AI use in accounting; which accounting tasks are most often automated using AI; how is AI changing the future of accounting; and where will AI replace accountants and where will it support them?

In the theoretical part, I defined AI and its development, as well as accounting and its functions and processes. I also included social responsibility in the description and drew a parallel between AI and accounting to define the connection between them.

In the empirical part, a survey was conducted among 58 accountants from different age groups and with different levels of education. The questions used were based on four hypotheses that tested the dominance of perceived advantages over disadvantages, age differences in favouring AI use, the necessity of human control over AI results, and the shift of the accounting role from operational to analytical and advisory. My findings showed that most accountants perceive AI as a useful support for routine tasks, but remain cautious and almost always double-check everything. This confirms that AI is not yet a completely reliable source and requires professional supervision and review. Differences in the acceptance of AI are evident in terms of age, as younger accountants are more open to using technology. Although most participants do not use AI on a daily basis, the results show a positive attitude towards the future integration of AI into work processes.

Due to the possibility of incorrect answers, limited understanding of context, and open questions regarding data security, AI currently cannot operate completely independently. Reliability, ethics, and responsibility remain fundamental challenges, so successful implementation of AI in the field of accounting would require proper education, careful use, adaptation to legislative frameworks, and maintenance of professional judgment.

The paper concludes that AI in the field of accounting is not a replacement for humans, but a tool that can increase the quality, efficiency, and added value of accounting services when used

correctly. Its introduction should be seen as an opportunity for the development of this profession, while respecting professional and ethical standards.

Keywords: accounting, artificial intelligence, ChatGPT, automation, future changes

Seznam kratic in tujk

BPM – upravljanje poslovnih procesov (angl. Business Process Management)

ChatGPT – klepetalni robot z umetno inteligenco

ERP – načrtovanje virov v podjetju (angl. Enterprise resource planning)

IDP – inteligentna obdelava dokumentov (angl. Intelligent document processing)

NLP – obdelava naravnega jezika (angl. Natural language processing)

OCR – optično prepoznavanje znakov (angl. Optical Character Recognition)

RPA – robotska avtomatizacija procesov (angl. Robotic process automation)

UI – umetna inteligenca

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	13
1.1	OPIS PODROČJA IN OPREDELITEV PROBLEMA	13
1.2	NAMEN, CILJI IN OSNOVNE TRDITVE	13
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE	14
1.4	UPORABLJENE RAZISKOVALNE METODE	15
2	TEORETIČNA IZHODIŠČA	16
2.1	UMETNA INTELIGENCA: DEFINICIJA IN RAZVOJ	16
2.2	RAČUNOVODSTVO IN NJEGOVI PROCESI	18
2.2.1	<i>Zgodovinski razvoj računovodstva</i>	<i>19</i>
2.2.2	<i>Vrste računovodstva</i>	<i>20</i>
2.3	POVEZAVA MED UMETNO INTELIGENCO IN RAČUNOVODSTVOM.....	22
3	PREDNOSTI IN SLABOSTI UPORABE UI V RAČUNOVODSTVU	25
3.1	PREDNOSTI UPORABE UI V RAČUNOVODSTVU.....	25
3.2	SLABOSTI UPORABE UI V RAČUNOVODSTVU	25
3.3	ANALIZA MNENJ RAČUNOVODIJ GLEDE PREDNOSTI IN SLABOSTI.....	26
3.4	PRIMERI IZ PRAKSE	27
3.4.1	<i>Primer 1: PANTHEON Accounting – digitalna avtomatizacija v računovodstvu</i>	<i>27</i>
3.4.2	<i>Primer 2: SAP Business One – integracija UI v računovodske module</i>	<i>28</i>
3.4.3	<i>Primer 3: QuickBooks z vgrajeno UI za mala podjetja</i>	<i>28</i>
4	AVTOMATIZACIJA RAČUNOVODSKIH OPRAVIL Z UI.....	29
4.1	RAČUNOVODSKA OPRAVILA, KI SE AVTOMATIZIRAJO.....	29
4.2	TEHNOLOGIJE IN ORODJA ZA AVTOMATIZACIJO.....	30
4.2.1	<i>Robotska avtomatizacija procesov – RPA</i>	<i>30</i>
4.2.2	<i>Optično prepoznavanje znakov – OCR.....</i>	<i>30</i>
4.2.3	<i>Inteligentna obdelava dokumentov – IDP</i>	<i>31</i>
4.2.4	<i>Strojno učenje in napredna analitika.....</i>	<i>31</i>
4.2.5	<i>Sistemi ERP z integrirano UI</i>	<i>31</i>
4.2.6	<i>Upravljanje poslovnih procesov – BPM.....</i>	<i>31</i>
4.2.7	<i>Digitalni pomočniki in pogovorni vmesniki.....</i>	<i>32</i>
4.3	PRIMERI DOBRIH PRAKS	32

4.3.1	<i>Primer 1: Uporaba Transkriptorja za izboljšanje dokumentacije in učinkovitosti v računovodstvu</i>	32
4.3.2	<i>Primer 2: PANTHEON Accounting – inteligentno upravljanje računovodskih procesov</i>	32
4.3.3	<i>Primer 3: Avtomatizacija procesa obračunavanja obveznosti v praksi</i>	33
5	PRIHODNOST DELA V RAČUNOVODSTVU IN UI	35
5.1	SPREMEMBE V NARAVI DELA ZARADI UI	35
5.2	NOVE VEŠČINE IN KOMPETENCE ZA RAČUNOVODJE	35
6	NADOMEŠČANJE IN PODPORA RAČUNOVODIJ Z UI	37
6.1	NALOGE, KJER BO UI NADOMESTILA RAČUNOVODJE	38
6.2	NALOGE, KJER BO UI PODPRLA RAČUNOVODJE	38
6.3	SCENARIJI PRIHODNOSTI: MNENJA STROKOVNJAKOV IN RAZISKOVALCEV	39
7	UPORABA CHATGPT V RAČUNOVODSTVU	43
7.1	MOŽNOSTI UPORABE CHATGPT ZA PODORO RAČUNOVODSKIM NALOGAM	43
7.2	PREDNOSTI IN SLABOSTI UPORABE CHATGPT V RAČUNOVODSTVU	45
7.2.1	<i>Prednosti</i>	45
7.2.2	<i>Slabosti</i>	45
7.3	PRIMERI IZ PRAKSE	46
7.3.1	<i>Primer 1</i>	46
7.3.2	<i>Primer 2</i>	48
7.3.3	<i>Primer 3</i>	49
7.4	ETIKA IN ZANESLJIVOST UPORABE CHATGPT V RAČUNOVODSTVU	50
8	RAZISKAVA IN ANALIZA PODATKOV	51
8.1	METODOLOGIJE RAZISKAVE	51
8.2	VZOREC IN POSTOPKI ZBIRANJA PODATKOV	51
8.3	ANALIZA REZULTATOV ANKETE MED RAČUNOVODJI	52
8.3.1	<i>Demografski podatki anketirancev</i>	52
8.3.2	<i>Uporaba UI v podjetjih</i>	52
8.3.3	<i>Ocena zanesljivosti UI</i>	53
8.3.4	<i>Prednosti in slabosti uporabe UI</i>	54
8.3.5	<i>Vpliv UI na prihodnost računovodske stroke</i>	55
8.3.6	<i>Vpliv UI na kakovost računovodskih poročil</i>	58
8.3.7	<i>Pogostost in namen uporabe UI</i>	59
8.3.8	<i>Uporaba ChatGPT v računovodstvu</i>	60
8.4	INTERPRETACIJA REZULTATOV	61

9	SKLEP	64
	H1: RAČUNOVODJE ZAZNAVAJO VEČ PREDNOSTI KOT SLABOSTI PRI UPORABI UI V VSAKODNEVNIH OPRAVILIH.....	64
	H2: MLAJŠI RAČUNOVODJE SO BOLJ NAKLONJENI UPORABI UI V PRIMERJAVI S STAREJŠIMI KOLEGI.....	65
	H3: KLJUB POVEČANI AVTOMATIZACIJI ZANESLJIVOST UI V RAČUNOVODSTVU ŠE VEDNO ZAHTEVA REDNO ČLOVEŠKO PREGLEDOVANJE IN NADZOR.....	65
	H4: POVPRASEVANJE PO RAČUNOVODJIH SE BO ZMANJŠALO ZA RUTINSKA OPRAVILA, MEDTEM KO SE BO POVEČALO ZA SVETOVALNE IN ANALITIČNE VLOGE.	65
10	VIRI, LITERATURA.....	67
11	PRILOGE.....	68

KAZALO SLIK

SLIKA 1: UMETNA INTELIGENCA: VSAKODNEVNA UPORABA IN POTENCIALI	18
SLIKA 2: PRIMER 1 – CHATGPT	47
SLIKA 3: PRIMER 1 – KNJIŽBA CHATGPT	47
SLIKA 4: PRIMER 2 – ODGOVOR CHATGPT	48
SLIKA 5: PRIMER 3 – ODGOVOR CHATGPT	49
SLIKA 6: PRIMER 3 – REŠITEV CHATGPT	49

KAZALO TABEL

TABELA 1: VPLIV UI NA RAČUNOVODSKE NALOGE	37
TABELA 2: AVTOMATIZACIJA OPRAVIL Z UI	53

KAZALO GRAFIKONOV

GRAFIKON 1: PREDNOSTI UPORABE UI V RAČUNOVODSTVU	54
GRAFIKON 2: SLABOSTI PRI UPORABI UI V RAČUNOVODSTVU.....	55
GRAFIKON 4: VPLIV UI NA POVPRASEVANJE PO RAČUNOVODJIH V PRIHODNOSTI	56
GRAFIKON 3: NAKLONJENOST MLAJŠIH IN STAREJŠIH RAČUNOVODIJ ZA UPORABO UI.....	57
GRAFIKON 5: ALI UI IZBOLJŠUJE RAČUNOVODSKA POROČILA?	58

1 UVOD

1.1 Opis področja in opredelitev problema

Računovodstvo je osrednja funkcija vsakega podjetja, saj zagotavlja preglednost finančnega poslovanja, poročanje in skladnost z zakonodajo, kar omogoča sprejemanje ustreznih poslovnih odločitev. Tradicionalno so računovodski procesi osredotočeni na zbiranje, obdelavo in analizo finančnih podatkov, kar pogosto vključuje obsežno ročno delo in ponavljajoče se naloge. Tehnologija se hitro razvija. Z razvojem umetne inteligence (UI) se odpirajo nove možnosti za avtomatizacijo in optimizacijo procesov tudi v računovodstvu. Z uporabo UI lahko računalniški sistemi samostojno analizirajo podatke, prepoznavajo vzorce in se prilagajajo na podlagi velikih količin podatkov, kar lahko izboljša učinkovitost in hitrost računovodskih procesov.

V raziskavi ugotavljam, ali računovodje sledijo razvoju tehnologije in uporabljajo UI pri svojem delu, kako učinkovita je vključitev UI v računovodske procese in v katerih se največkrat uporablja ter kje lahko UI nadomesti računovodje in kje jih lahko podpira. Čeprav UI prinaša številne prednosti, kot sta povečana učinkovitost in hitrejša obdelava podatkov, pa računovodje pogosto naletijo na izzive, kot so potreba po rednem nadzoru in usposobljenih kadrih ter varnostni pomisleki. Poleg tega se pojavlja vprašanje, kako se bodo zaradi avtomatizacije spremenile vloge in zahteve po novih veščinah računovodij. Za to raziskavo sem se odločila zaradi osebnega zanimanja za razvoj računovodstva in vpliva novih tehnologij na njega, saj želim delati na tem področju. Menim pa tudi, da mora vsak uspešen računovodja slediti razvoju tehnologije.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Namen diplomskega dela je raziskati vpliv uporabe UI na računovodske procese, kako jih le-ta spreminja ter analizirati, ali in kako računovodje sledijo tehnološkemu razvoju in v svoje delo vključujejo UI. Zanima me, kako lahko UI optimizira računovodska opravila, kje so največje priložnosti za njeno uporabo in kakšne spremembe prinaša računovodjem. Cilj raziskave je prepoznati priložnosti in izzive, ki jih uvajanje UI prinaša v računovodstvo, ter ugotoviti, kje UI dopolnjuje delo računovodij in kje lahko v prihodnosti nadomesti določene naloge.

Cilji diplomskega dela so raziskati, kakšne so prednosti in slabosti uporabe UI v računovodstvu, katera računovodska opravila se najpogosteje avtomatizirajo z uporabo UI, kako UI spreminja prihodnost dela v računovodstvu in kje bo UI nadomestila računovodje ter kje jih bo podprla.

Hipoteze, ki jih bom v raziskovalnem delu poskušala potrditi ali ovreči, so naslednje:

- **H1:** Računovodje zaznavajo več prednosti kot slabosti pri uporabi umetne inteligence v vsakodnevnih opravilih.
- **H2:** Mlajši računovodje so bolj naklonjeni uporabi umetne inteligence v primerjavi s starejšimi kolegi.
- **H3:** Kljub povečani avtomatizaciji zanesljivost umetne inteligence v računovodstvu še vedno zahteva redno človeško pregledovanje in nadzor.
- **H4:** Povpraševanje po računovodjih se bo zmanjšalo za rutinska opravila, medtem ko se bo povečalo za svetovalne in analitične vloge.

1.3 Predpostavke in omejitve

Pri pisanju diplomskega dela sem se srečala z več predpostavkami in omejitvami, ki vplivajo na postopek raziskovanja in analize.

Predpostavljam, da bodo anketirani računovodje podali iskrene in natančne odgovore, ki bodo odražali njihove dejanske izkušnje in poglede glede uporabe UI v računovodskih procesih. Predpostavljam, da imajo anketiranci osnovno znanje o UI v računovodstvu, kar bo omogočilo smiselno analizo odgovorov. Predpostavljam tudi, da bodo rezultati raziskave veljavni za širšo populacijo računovodij, saj bom vključila vzorec računovodij različnih starostnih skupin in delovnih izkušenj.

Omejitve pa so, da so nekateri podatki o uporabi UI v računovodstvu poslovna skrivnost, kar omejuje dostop do natančnih informacij. Prav tako je literatura o UI v računovodstvu omejena, saj gre za novejša področja. Tudi tuja literatura o tej temi je v tiskani izdaji težje dostopna. Nekateri računovodje morda ne bodo želeli sodelovati v anketi zaradi časovnih omejitev ali pomanjkanja znanja o UI. Na voljo imam podatke samo za določeno časovno obdobje, kar lahko vpliva na interpretacijo dolgoročnih trendov in sprememb pri uvajanju UI. Največja omejitev pa je, da obstaja možnost, da število vrnjenih anket ne bo zadostno, kar bi lahko omejilo statistično moč analize in posplošitev rezultatov na širšo populacijo.

Te predpostavke in omejitve bodo upoštevane pri analizi rezultatov in interpretaciji ugotovitev, kar bo omogočilo natančnejše razumevanje vpliva UI v računovodstvu kljub omejitvam v dostopnosti podatkov in vzorcu anketirancev.

1.4 Uporabljene raziskovalne metode

V svojem diplomskem delu bom uporabila kvantitativno metodo anketiranja, ki bo namenjena računovodjem različnih starostnih skupin in delovnih izkušenj. Anketa bo vključevala vprašanja o njihovih izkušnjah z UI, zaznavanju prednosti in slabosti uporabe le-te v računovodstvu in o njihovem pogledu na prihodnost poklica v povezavi z naprednimi tehnologijami. Podatke bom analizirala s pomočjo komparativne analize, kar bo omogočilo preverjanje zastavljenih hipotez in pridobitev vpogleda v splošna mnenja računovodij o UI.

Za teoretični del pa bom uporabila deskriptivno metodo raziskovanja, saj bom sistematično pregledovala, povzemala in analizirala obstoječo literaturo na temo UI v povezavi z računovodstvom.

2 TEORETIČNA IZHODIŠČA

2.1 *Umetna inteligenca: definicija in razvoj*

V uvodnem poglavju knjige *Umetna inteligenca* Guid in Strnad (2007) opredeljujeta UI kot področje računalništva, osredotočeno na sisteme, ki zaznavajo okolje, obdelujejo informacije in sprejemajo odločitve. UI združuje različna področja, kot so reševanje problemov, avtomatsko sklepanje, načrtovanje in prepoznavanje vzorcev, kar omogoča optimizacijo procesov.

Različne definicije UI avtorji razvrščajo v štiri glavne kategorije: (1) sistemi, ki mislijo kot ljudje, (2) sistemi, ki delujejo kot ljudje, (3) sistemi, ki mislijo racionalno, in (4) sistemi, ki delujejo racionalno (Guid & Strnad, 2007).

Formalni temelji UI segajo v filozofijo in matematiko z začetki pri Georgu Booleu in Alanu Turingu. Prvi uradni začetek UI pa je leta 1956 na konferenci v Dartmouthu, ki jo je organiziral John McCarthy in kjer so UI prvič opredelili kot področje, ki raziskuje simulacijo človeških miselnih procesov z računalniki. Prvi sistemi so bili namenjeni reševanju logičnih problemov, igranju iger, kot je dama, in dokazovanju matematičnih teoremov (Guid & Strnad, 2007).

Trenutno se UI uporablja v številnih aplikacijah, kot so avtonomno načrtovanje, avtonomna kontrola (npr. vožnja po cesti), igranje kompleksnih iger (npr. šah) in robotika, kjer UI pogosto presega človeške sposobnosti na določenih področjih (Guid & Strnad, 2007).

Dodatno perspektivo v razumevanje UI podajata Kononenko in Robnik Šikonja v knjigi *Inteligentni sistemi*, kjer UI obravnavata kot interdisciplinarno področje, ki poskuša ustvariti sisteme z lastnostmi, značilnimi za človeško inteligenco, kot so razumevanje, učenje, prilagajanje, reševanje problemov in sklepanje. Poudarjata, da je UI rezultat povezovanja znanj iz računalništva, logike, psihologije, filozofije in kognitivnih znanosti (Igor Kononenko, 2010).

Posebno pozornost namenjata razumevanju znanja, ki ga opredelita kot strukturirane informacije, pridobljene iz podatkov z interpretacijo. Znanje ni vedno pravilno, lahko je napačno ali neuporabno, pomembno pa je, da je uporabno za reševanje konkretnih nalog. Učenje pa je definirano kot proces, s katerim sistem samostojno ali s pomočjo okolja nadgrajuje in spreminja svoje znanje (Igor Kononenko, 2010).

V tem okviru izpostavita pomen strojnega učenja (angl. machine learning) kot osrednje komponente UI. Strojno učenje omogoča sistemom, da z analizo podatkov samodejno prepoznavajo vzorce in gradijo modele, ki jim pomagajo pri sprejemanju odločitev. Gre za

proces, ki temelji na izkušnjah – podobno kot pri človeku – in ne zahteva neposrednega programiranja za vsako nalogo (Igor Kononenko, 2010).

Avtorja prav tako pojasnita razliko med programiranim učenjem (npr. v izobraževanju, kjer učitelj določa zaporedje učne snovi) in samostojnim učenjem, ki je značilno za inteligentne sisteme. Strojno učenje poteka brez vnaprej določene poti in omogoča sistemu, da sam raziskuje podatkovni prostor in ugotavlja zakonitosti (Igor Kononenko, 2010).

Kononenko in Robnik Šikonja predstavita tudi evolucijske pristope, kot so genetski algoritmi, ki temeljijo na načelih naravne selekcije. S pomočjo mehanizmov, kot so mutacije in križanja, sistemi iščejo optimalne rešitve problemov. Ti pristopi ne zahtevajo popolnega znanja o problemu vnaprej, ampak iščejo rešitve skozi iterativno izboljševanje – podobno kot v naravni evoluciji (Igor Kononenko, 2010).

Avtorja obravnavata tudi možnost UI, da bi dosegla ali celo presegla človeško. Argumentirata, da inteligenca ni nujno vezana na biološki substrat – pomembna sta predvsem funkcionalnost in zmožnost prilagajanja. Računalniki lahko pri določenih nalogah, denimo pri preračunavanju ali obdelavi velikih količin podatkov, že danes presegajo človeka (Igor Kononenko, 2010).

Kljub temu pa opozarjata na meje trenutne UI, zlasti ko gre za zavest, čustva in ustvarjalnost. Umetni sistemi sicer lahko posnemajo človeško vedenje in se učijo iz izkušenj, vendar (za zdaj) ne kažejo lastnosti subjektivne zavesti, torej sposobnosti zavedanja samega sebe in sveta, kar ostaja odprto filozofsko in znanstveno vprašanje (Igor Kononenko, 2010).

V članku Evropskega parlamenta *Kaj je umetna inteligenca in kako se uporablja v praksi* (2020) je UI opredeljena kot tehnologija, ki omogoča strojem, da posnemajo človeške kognitivne funkcije, kot so učenje, reševanje problemov in odločanje. Članek opisuje, kako UI temelji na algoritmih in velikih količinah podatkov, ki omogočajo strojno učenje in globoko učenje. UI se danes uporablja v različnih praktičnih aplikacijah, kot so prepoznavanje govora, obdelava slik, zdravstvena diagnostika, avtonomna vozila in prilagodljive digitalne storitve.

Evropski parlament poudarja potrebo po ustrezni regulaciji UI za zagotavljanje etičnih standardov, zlasti v povezavi z varnostjo, transparentnostjo in človekovimi pravicami. Prav tako razpravljajo o prihodnosti UI v Evropi, kjer želijo združiti inovacije in odgovornost pri njenem razvoju (Evropski parlament, 2024).

Moje mnenje o UI je, da gre za izjemno koristno orodje, ki lahko močno izboljša produktivnost in učinkovitost v različnih panogah, od zdravstva in transporta do poslovanja in zabave. Vendar UI prinaša tudi izzive, zlasti na področju etike, zasebnosti in odgovornosti. Pomembno se mi

zdi, da se UI razvija odgovorno, z mislijo na varnost in dobrobit družbe, saj njena moč zahteva odgovorno uporabo. Prav tako menim, da bo UI pomembno preoblikovala številne poklice in naš način življenja, zato je ključno, da se ustrezno pripravimo na te spremembe.

Slika 1: Umetna inteligenca: Vsakodnevna uporaba in potenciali

Vir: <https://www.europarl.europa.eu/topics/sl/article/20200827STO85804/kaj-je-umetna-inteligenca-in-kako-se-uporablja-v-praksi>

2.2 Računovodstvo in njegovi procesi

Računovodstvo je osrednja informacijska funkcija, ki spremlja, beleži in analizira poslovne dogodke ter zagotavlja informacije za sprejemanje strateških in operativnih odločitev v organizacijah. Njegova primarna naloga je zbiranje, obdelava in sistematična predstavitev podatkov, ki omogočajo vpogled v uspešnost poslovanja, upravljanje finančnih virov in načrtovanje prihodnjih aktivnosti. Računovodstvo je namenjeno tako notranjim uporabnikom, kot so vodstvo in zaposleni, kot tudi zunanjim deležnikom, vključno z investitorji, bankami in regulatorji (Melavc D., 2003).

Najpomembnejše funkcije računovodstva vključujejo evidentiranje poslovnih dogodkov, pripravo računovodskih poročil in njihovo analizo. Ti procesi temeljijo na določenih načelih,

kot so pošteno vrednotenje, časovna skladnost in primerljivost podatkov. Slovenski računovodski standardi (SRS) predstavljajo okvir, ki zagotavlja enotnost in primerljivost računovodskih praks ter določa pravila za ustrezno obravnavo in predstavitev podatkov. Standardi so ključnega pomena za skladnost poročanja in zagotavljajo zanesljive informacije, ki jih potrebujejo uporabniki za sprejemanje odločitev (Melavc D., 2003).

Vloga računovodje je osrednjega pomena, saj vključuje odgovornost za natančno beleženje podatkov, skladnost z zakonodajo in standardi ter pripravo preglednih računovodskih informacij. Računovodje morajo pri svojem delu spoštovati etične standarde, kot so zaupnost podatkov, strokovna skrbnost in integriteta. Njihova naloga je zagotavljanje, da so finančne informacije pravilne, pravočasne in uporabne za vse zainteresirane strani, saj te informacije vplivajo na poslovne odločitve (Melavc D., 2003).

Računovodstvo ni zgolj tehnična dejavnost, temveč strateško orodje, ki organizacijam omogoča, da spremljajo dobičkonosnost, ocenjujejo finančno stanje in načrtujejo dolgoročno strategijo. Pomembno je tudi pri obvladovanju tveganj in zagotavljanju skladnosti z zakonskimi zahtevami. Poleg tega omogoča transparentno komuniciranje finančnih informacij, kar krepi zaupanje med podjetji in njihovimi deležniki (Melavc D., 2003).

2.2.1 Zgodovinski razvoj računovodstva

Razvoj računovodstva je tesno povezan z gospodarskim in družbenim napredkom. Njegovi začetki segajo v obdobje Babilona, kjer so se pojavile prve evidence poslovnih dogodkov, potrebne za upravljanje zalog, obdavčevanje in trgovanje. Te evidence so zagotavljale preglednost in omogočale učinkovito organizacijo virov ter financ.

Pomemben mejnik v zgodovini računovodstva je bila uvedba dvojnega knjigovodstva v italijanskih mestnih državah, kot sta Firence in Benetke, v poznem srednjem veku. Ta inovacija je omogočila natančnejše spremljanje finančnih transakcij in poslovanja podjetij. Dvojno knjigovodstvo je postalo temelj sodobnih računovodskih sistemov in ključno orodje za odgovorno finančno upravljanje (Igličar, 2013).

Z industrijsko revolucijo v 19. stoletju se je pomen računovodstva še okrepil. Razvoj množične proizvodnje in zapletenih gospodarskih sistemov je zahteval bolj sofisticirane metode za spremljanje stroškov, upravljanje dobička in ocenjevanje finančne učinkovitosti.

Računovodstvo se je razvilo v strateško funkcijo, ki podpira dolgoročno načrtovanje in sprejemanje poslovnih odločitev.

V 20. stoletju so z razvojem tehnologije računovodske prakse doživele velik preboj. Uporaba računalniških sistemov in programske opreme je omogočila hitrejšo obdelavo podatkov ter naprednejše analitične metode. Danes računovodstvo vključuje več funkcij, ki segajo od preprostega beleženja poslovnih dogodkov do kompleksnih analiz, ki podpirajo strateško odločanje in dolgoročno načrtovanje podjetij (Igličar, 2013).

2.2.2 Vrste računovodstva

V sodobnem računovodstvu se opredeljujejo tri glavne vrste računovodstva: finančno računovodstvo (angl. financial accounting), stroškovno računovodstvo (angl. cost accounting) in poslovodno računovodstvo (angl. management accounting).

Finančno računovodstvo je namenjeno zunanjim deležnikom, kot so lastniki, investitorji, banke in regulatorji. Njegova glavna naloga je priprava računovodskih izkazov, kot so bilanca stanja, izkaz poslovnega izida in izkaz denarnih tokov. Ti izkazi zagotavljajo preglednost in zanesljivost informacij o finančnem stanju podjetja ter omogočajo primerljivost med podjetji. Finančno računovodstvo temelji na skladnosti z zakonodajo in računovodskimi standardi (Igličar, Osnove računovodstva, 2017).

Stroškovno računovodstvo se osredotoča na spremljanje, merjenje in analiziranje stroškov, povezanih s poslovnimi procesi, proizvodnjo in storitvami. Ta vrsta računovodstva omogoča podjetjem nadzor nad porabo virov, oblikovanje cen in povečanje učinkovitosti. Stroškovno računovodstvo je ključnega pomena za razumevanje razmerja med nastalimi stroški in doseženimi rezultati ter podpira operativno odločanje (Igličar, Osnove računovodstva, 2017).

Poslovodno računovodstvo združuje informacije iz finančnega in stroškovnega računovodstva ter jih prilagaja potrebam vodstva. Njegova naloga je priprava analiz, poročil in načrtov, ki podpirajo strateške in operativne odločitve. Poslovodno računovodstvo je usmerjeno na notranjo uporabo in prispeva k učinkovitemu upravljanju poslovanja podjetij ter doseganju dolgoročnih ciljev (Igličar, Osnove računovodstva, 2017).

Računovodstvo vključuje štiri temeljne funkcije: predračunavanje, obračunavanje, nadziranje in analiziranje, ki skupaj zagotavljajo učinkovito zbiranje, obdelavo in interpretacijo podatkov.

Funkcije in vrste računovodstva so tesno povezane. Predračunavanje določa izhodišča za obračunavanje, nadziranje zagotavlja skladnost podatkov, analiziranje pa omogoča poglobljen vpogled v poslovanje. Skupaj omogočajo celovit vpogled v poslovanje podjetja, učinkovito upravljanje virov in dolgoročno načrtovanje.

V znanstveni monografiji *Kritična presoja sodobnega računovodstva* avtor Živko Bergant predstavlja sodobno računovodstvo kot kompleksno in večplastno dejavnost, ki presega tradicionalno vlogo zbiranja in posredovanja podatkov. Računovodstvo uvršča v širši družbeni, ekonomski in politični kontekst, kjer deluje kot orodje za informacijsko posredovanje, družbeno odgovornost in strateško upravljanje. Pri tem se zavzema za celovitejše in bolj odgovorno razumevanje računovodskih procesov (Bergant, 2023).

Računovodstvo ne deluje več zgolj kot informacijski servis, temveč kot orodje, ki lahko sooblikuje bolj pravično, trajnostno in odgovorno družbo. Avtor predstavi model trajnostnega trikotnika, ki vključuje tri povezane elemente: družbeno odgovornost, informacijsko kakovost in družbeno blaginjo. Skupaj tvorijo osnovo za oblikovanje trajnostne družbe. S tem postane računovodstvo aktivni nosilec sprememb, ki lahko vpliva na ekonomsko, okoljsko in socialno sfero (Bergant, 2023).

Računovodski sistemi bi morali torej omogočati oblikovanje informacij, ki podpirajo ne le ekonomsko učinkovitost, temveč tudi pravičnost, vključenost in dolgoročno stabilnost. Bergant izrecno poudarja pomen povezovanja računovodskih informacij z nefinančnimi kazalniki, kot so vpliv na okolje, kakovost delovnih mest in etična ravnanja podjetij (Bergant, 2023).

Bergant (2023) v devetih sistematičnih točkah razdeli različne ravni in dimenzije kakovosti računovodstva:

- Kakovost predpisov na mednarodni ravni vrednotijo MSRP, MSRP za MSP, kodeks IFAC in druge mednarodne norme. Merila vključujejo sistemskost, preglednost, uporabnost in vpliv na nacionalno ureditev.
- Kakovost predpisov na ravni države zajema slovenske predpise (ZGD-1, SRS) in ocenjuje njihovo skladnost z realnim poslovnim okoljem in usklajenostjo z mednarodnimi praksami.
- Kakovost sestavin računovodskega informacijskega sistema, kjer se presoja kakovost vhodnih podatkov, metod obdelave, rezultatov in komunikacijske povezanosti informacijskega sistema.

- Kakovost temeljnih procesov v računovodstvu na ravni podjetja, kjer se ocenjujejo notranja organiziranost, racionalnost, ciljna usmerjenost in povezanost računovodskih procesov z drugimi poslovnimi funkcijami.
- Kakovost delovnega procesa v računovodstvu vključuje jasnost nalog, odgovornosti, prisotnosti notranjih kontrol in učinkovitost delovne organizacije.
- Kakovost tehnološkega procesa v računovodstvu, kjer je poudarek na uporabi ustreznih orodij, digitalizaciji, avtomatizaciji in naprednih sistemih.
- Kakovost preoblikovanja procesa presoja zmožnosti računovodstva, da se prilagaja spremembam, kot so uvajanje tehnologije, prenova delovnih tokov in reorganizacija.
- Kakovost informacij po modelu AICPA, ki se vrednotijo po kriterijih: ustreznost, zanesljivost, pravočasnost, razumljivost in primerljivost.
- Kakovost poročanja vključuje pripravo poročil, preglednost, možnost revizije in usmerjenost na potrebe različnih uporabnikov informacij (Bergant, 2023).

V sklepnem delu Bergant (2023) ugotavlja, da tradicionalno računovodstvo ne zadošča več potrebam kompleksnega in hitro spreminjajočega se poslovnega okolja. Zato poziva k prenovi standardov, večji vključenosti nefinančnih podatkov in razvoju celovitih informacijskih sistemov, ki bi računovodstvo integrirali z družbenimi cilji. Takšen pristop ne podpira le trajnostnega razvoja, temveč omogoča večjo odgovornost poslovnih subjektov do družbe kot celote.

Namesto zgolj tehnične natančnosti mora biti v ospredju pomenska in družbena vrednost informacij, ki so rezultat računovodskih procesov. Tak pristop naj bi omogočil dolgoročno učinkovitejše upravljanje, večjo preglednost in zaupanje v informacije, ki krojijo ekonomske in družbene odločitve (Bergant, 2023).

2.3 Povezava med umetno inteligenco in računovodstvom

UI predstavlja osrednji dejavnik pri razvoju sodobnih poslovnih programov, ki računovodjem omogočajo večjo učinkovitost, natančnost in produktivnost. Z vključevanjem UI se

tradicionalni računovodski sistemi nadgrajujejo z napredno analitiko, avtomatizacijo in prilagodljivimi funkcijami, kar bistveno prispeva k boljšemu obvladovanju kompleksnih poslovnih procesov.

Med najpomembnejšimi prednostmi uporabe UI v računovodstvu je zmožnost napovedovanja in analiziranja na podlagi velikih količin podatkov. UI lahko prepozna vzorce, odstopanja in trende v podatkih ter na tej osnovi ponudi predloge za optimizacijo poslovanja. V računovodskih oddelkih se UI najpogosteje uporablja za avtomatizacijo rutinskih nalog, kot so digitalizacija računov (prek tehnologije OCR), knjiženje, obdelava transakcij, preverjanje pravilnosti dokumentacije in priprava poročil.

UI pomembno vpliva tudi na področje človeških virov in storitev za stranke, saj omogoča personalizacijo kadrovskih storitev ter uporabo pogovornih sistemov, kot so klepetalniki in glasovni pomočniki, ki izboljšujejo uporabniško izkušnjo.

Primer dobre prakse je rešitev PANTHEON Accounting, ki presega tradicionalno računovodstvo z inteligentnim upravljanjem procesov. S pomočjo UI omogoča optimizirano obdelavo dokumentov, spremljanje stroškov, upravljanje likvidnosti in integracijo poslovnih storitev, kot so e-knjižbe in sinhronizacija e-pošte. S tem računovodjem omogoča hitrejše in bolj informirano odločanje ter strateško načrtovanje. Digitalna transformacija, ki jo omogočajo takšni sistemi, predstavlja pomembno prednost v sodobnem poslovnem okolju (Datalab, 2024).

Dr. Klemen Podjed iz Inštituta za produktivnost je pripravil prispevek za 13. računovodski posvet, ki ga organizira Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine, v katerem poudarja, da ima UI vse pomembnejšo vlogo v računovodstvu, saj omogoča avtomatizacijo podatkovnih procesov, pripravo poročil in napovedi, odkrivanje prevar ter podporo pri davčni skladnosti in reviziji. Avtor izpostavlja praktično uporabnost UI skozi koncept »formule ChatGPT«, ki temelji na jasni vlogi, ciljni usmeritvi in kontekstu uporabe, kar omogoča večjo natančnost in relevantnost rezultatov (Podjed, 2024).

Med najpomembnejšimi aplikacijami UI v računovodstvu so obdelava nestrukturiranih dokumentov (npr. pogodb in računov), odkrivanje tveganih transakcij ter pomoč strankam prek pogovornih vmesnikov. UI se uporablja tudi za analizo denarnih tokov, prepoznavanje trendov in pripravo priporočil za proračunsko prilagajanje.

Prispevek opozarja tudi na omejitve UI, zlasti na področju varnosti podatkov in nezanesljivosti pri matematično zahtevnih nalogah, kjer se pogosto pojavljajo napake. Zaradi tega je previdnost

pri uporabi UI v računovodstvu nujna, še posebej glede občutljivih informacij in računskih postopkov.

Podjed poudarja, da UI predstavlja veliko priložnost za preoblikovanje vloge računovodij – iz izvajalcev rutinskih nalog v strateške svetovalce. Bistveno pa je sprotno izobraževanje ter odgovorna in etična raba tehnologije (Podjed, 2024).

3 PREDNOSTI IN SLABOSTI UPORABE UI V RAČUNOVODSTVU

3.1 Prednosti uporabe UI v računovodstvu

Raziskave s področja UI v računovodstvu poudarjajo številne prednosti, ki jih prinaša uvedba teh tehnologij v poklicno prakso. Med najpogostejše navedenimi prednostmi so povečanje učinkovitosti in uspešnosti, večja doslednost in strukturiranost nalog, izboljšano sprejemanje odločitev ter optimizirana komunikacija. UI prispeva tudi k hitrejšemu usposabljanju zaposlenih in razvoju strokovnega znanja, zlasti pri začetnikih, kar dodatno skrajšuje čas potrebnega odločanja. UI lahko pomembno zmanjša tveganje za računovodske goljufije, poveča kakovost računovodskih informacij in pospeši prehod od tradicionalnih računovodskih metod k sodobnejšim, podatkovno podprtim pristopom. S stalnim spremljanjem razvoja UI računovodje in podjetja ne znižujejo le stroškov, temveč povečujejo dodano vrednost dejavnosti. UI lahko računovodjem omogoča, da se preusmerijo z rutinskih nalog na analitično podprto odločanje, ki temelji na kakovostnih podatkih. UI omogoča primerjavo in analizo različnih virov podatkov (npr. dokumentacije, elektronske pošte, novinarskih objav), kar krepi notranjo kontrolo. Največje konkurenčne prednosti bodo dosegli tisti, ki bodo UI aktivno uvajali, ob tem pa tvegali in vlagali v inovacije, ki lahko ustvarijo prebojne poslovne rešitve (Hasan, 2022).

3.2 Slabosti uporabe UI v računovodstvu

Kljub številnim prednostim ima uporaba UI v računovodstvu tudi pomembne pomanjkljivosti in tveganja, ki jih ni mogoče spregledati. Ena izmed pogostih težav je, da lahko analiza večje količine alternativ podaljša procese odločanja. Poleg tega so stroški vzpostavitve, vzdrževanja in posodabljanja UI sistemov visoki, kar predstavlja pomembno finančno oviro, zlasti za manjša podjetja.

Uporaba UI lahko zavira razvoj znanja in samostojne presoje pri manj izkušenih zaposlenih, saj algoritmi prevzemajo več odločitev. Pri tem se izgublja prostor za učenje in krepitev kritičnega razmišljanja. Poleg tega UI ne zmore nadomestiti človekovih sposobnosti, kot so etično razmišljanje, izražanje dvoma, čustveno razumevanje in kompleksna presoja.

Eden izmed resnih pomislekov je tudi možnost zmanjševanja delovnih mest zaradi avtomatizacije, kar lahko privede do t. i. tehnološke brezposelnosti. Zaradi hitrega razvoja UI

obstaja nevarnost, da bodo nekatere strokovne vloge dolgoročno postale odveč ali bistveno preoblikovane.

Dodatni izzivi vključujejo pomanjkanje praktičnih izkušenj pri uvajanju tovrstnih sistemov, dolgotrajen proces povračila naložb in pogosto pomanjkanje ustrezno usposobljenega kadra. Tudi zakonodajne spremembe, zlasti na področju davčne in finančne zakonodaje, zahtevajo redno prilagajanje sistemov UI, kar pomeni dodatno breme za organizacije.

Na sistemski ravni obstaja tveganje, da UI pogloblja dohodkovne razlike, zmanjšuje potrebo po človeškem delu ter ogroža varnost in preglednost finančnih informacij. Poleg tega so algoritmi lahko neetični, pristranski ali celo zavajajoči, če niso pravilno zasnovani in nadzorovani. Dolgoročno lahko to vodi v zmanjšano zaupanje v tehnologijo in v same računovodske informacije.

Zato je zelo pomembno, da uvedbo UI v računovodske procese spremljajo jasna strategija, skrb za etične standarde, redno posodabljanje sistemov in ohranjanje strokovne vloge človeka v procesih odločanja (Hasan, 2022).

3.3 Analiza mnenj računovodij glede prednosti in slabosti

Na konferenci AICPA (American Institute of Certified Public Accountants) AI in Accounting & Finance Symposium, ki je potekala v New Yorku, so priznani strokovnjaki iz različnih podjetij predstavili svoja mnenja o prednostih in slabostih UI v računovodstvu.

Bill Whyman iz podjetja Tech Dynamics je poudaril, da je bistveno najti ravnovesje med dvema skrajnostma – na eni strani strahom, da bo UI povzročila zmanjšanje števila delovnih mest, na drugi strani pa tveganjem, da bodo podjetja zaradi oklevanja zamudila pomembne koristi, ki jih UI lahko prinese (Hood, 2025).

Matthew Kiel iz podjetja Gartner meni, da bo prihodnost računovodstva temeljila na sodelovanju med človekom in UI. Po njegovih besedah bo do leta 2029 tretjina računovodij zasedala skupna delovna mesta, kjer bosta UI in oseba, ki jo upravlja, skupaj odgovorna za eno delovno mesto. To pomeni, da ne gre za nadomeščanje kadrov, temveč za novo porazdelitev odgovornosti in vlog (Hood, 2025).

Podobno razmišlja tudi Mark Koziel, direktor AICPA, ki meni, da UI ne bo ogrozila poklica računovodje, temveč ga bo preoblikovala. Po njegovem mnenju se bo vloga računovodje usmerila v strateško svetovanje, odločanje in nadzor nad rezultati, pri čemer ostajata nujna stalna nadgradnja znanja in prilagajanje tehnološkim spremembam (Hood, 2025).

Aaron Harris iz podjetja Sage dodaja, da UI prinaša predvsem razbremenitev pri rutinskih nalogah, kot sta zbiranje in obdelava podatkov. S tem računovodjem omogoča več časa za izvajanje zahtevnejših analitičnih nalog in sodelovanje pri poslovnem odločanju (Hood, 2025).

Razprava je pokazala, da stroka UI večinoma dojema kot podporno orodje, ki naj izboljša kakovost in učinkovitost računovodskih storitev. Ob tem pa strokovnjaki soglašajo, da je človeški nadzor še vedno nepogrešljiv, zlasti na področjih presoje, etike in razumevanja širšega konteksta poslovanja.

3.4 Primeri iz prakse

Za boljše razumevanje prednosti in slabosti uporabe UI v računovodstvu predstavljam primere iz prakse, ki ponazarjajo konkretno uporabo UI v računovodskih procesih. Ti primeri ne prikazujejo le potencialnih koristi, temveč tudi praktične izzive, s katerimi se srečujejo podjetja v realnem okolju.

3.4.1 Primer 1: PANTHEON Accounting – digitalna avtomatizacija v računovodstvu

PANTHEON je poslovni informacijski sistem, ki vključuje UI za podporo računovodskim procesom. Njegova funkcionalnost obsega optično prepoznavanje znakov (angl. Optical Character Recognition, OCR) za digitalni zajem računov, e-knjiženje in podporo pri obvladovanju finančnih tokov. Rešitev omogoča hitrejšo obdelavo dokumentov, zmanjšuje možnost napak in povečuje sledljivost transakcij. V praksi je uvedba sistema pripomogla k višji učinkovitosti, vendar zahteva začetno prilagoditev delovnih postopkov in dodatno usposabljanje kadrov (Datalab, Pantheon, 2024).

Sama sem potrebovala kar nekaj časa, da sem ugotovila, kako sistem deluje.

3.4.2 Primer 2: SAP Business One – integracija UI v računovodske module

SAP Business One je razširjen sistem načrtovanja virov v podjetju (angl. Enterprise resource planning, ERP), ki vključuje napredne funkcije UI v računovodskih modulih. Sistem omogoča napovedovanje denarnih tokov, analizo stroškov in avtomatsko usklajevanje transakcij. S pomočjo strojnega učenja sistem prepozna nepravilnosti pri knjiženju, predlaga popravke in optimizira procese obračuna stroškov. Praktična uporaba kaže, da podjetja z uvedbo SAP UI modulov zmanjšajo ročno delo in hitreje zaznavajo napake, vendar se pojavljajo izzivi pri integraciji z obstoječimi IT rešitvami (SAP, 2025).

3.4.3 Primer 3: QuickBooks z vgrajeno UI za mala podjetja

QuickBooks je med najbolj razširjenimi računovodskimi programi za mala podjetja in vključuje osnovne elemente UI, kot so avtomatska kategorizacija stroškov, zaznavanje neobičajnih transakcij in prediktivno poročanje. V praksi to pomeni, da sistem samodejno klasificira transakcije na podlagi preteklega vedenja uporabnika, s čimer prihrani čas in izboljša natančnost poročil. Uporabniki pogosto poročajo o poenostavljenih postopkih in lažjem obvladovanju financ, a so pri kompleksnejših primerih še vedno potrebni ročni popravki (QuickBooks, 2025).

Primeri iz prakse potrjujejo, da UI že uspešno dopolnjuje računovodske procese. Sistem omogoča višjo raven avtomatizacije, boljše poročanje in večjo učinkovitost. Hkrati pa zahteva tehnično podporo, prilagoditev procesov in nadzor nad izhodnimi podatki. Prihodnost računovodstva ni v popolni avtomatizaciji, temveč v sodelovanju med tehnologijo in človekom, kjer UI deluje kot podporni sistem.

4 AVTOMATIZACIJA RAČUNOVODSKIH OPRAVIL Z UI

4.1 *Računovodska opravila, ki se avtomatizirajo*

UI in robotska avtomatizacija procesov (angl. Robotic process automation, RPA) postajata pomembna elementa sodobnega računovodstva, saj omogočata avtomatizacijo številnih ponavljajočih se opravil, ki vzamejo veliko časa in so podvržena človeškim napakam. S tem se poveča produktivnost, znižajo se stroški in izboljša se točnost finančnega poročanja (Chernyak, 2025).

Med najpogostejše avtomatizirana računovodska opravila sodijo:

- Obdelava računov in vnos podatkov, saj se s pomočjo tehnologij, kot sta OCR in inteligentna obdelava dokumentov (angl. Intelligent document processing, IDP), samodejno berejo in vnašajo podatki iz fizičnih in elektronskih dokumentov, kot so prejeti računi. Primerjajo se z naročilnicami in se pripravljajo za odobritev in plačilo.
- Obračun plač, saj se UI in RPA uporabljata za avtomatizirano obdelavo podatkov o zaposlenih, vključno z delovno prisotnostjo, dopusti, bonitetami in prispevki. Sistem samodejno izračuna bruto in neto plače ter obračuna davke in prispevke.
- Samodejno knjiženje transakcij, saj sistemi na podlagi preteklih knjiženj prepoznavajo vzorce in avtomatsko evidentirajo transakcije v ustrezne računovodske kategorije.
- Usklajevanje računov (angl. reconciliation), saj avtomatizirani postopki primerjajo zapise iz različnih virov in opozorijo na neskladja. Takšen primer so bančni izpiski in knjigovodske evidence.
- Upravljanje prodajalcev, saj se RPA uporablja za dodajanje novih dobaviteljev, hkrati pa se preverijo podatki iz Ajpesa. Uporablja se tudi za komunikacijo, preverjanje statusov, pripravo plačil in sledenje skladnosti s pogodbenimi določili.
- Upravljanje izdatkov zaposlenih, saj sistem bere račune, preverja skladnost s politiko podjetja, samodejno odobrava povračila stroškov in izvaja prenose sredstev.
- Zaznavanje goljufij in skladnosti, saj UI in RPA analizirata podatke v realnem času, identificirata sumljive transakcije in poskrbita za notranje kontrole ter revizijsko sled.

- Ustvarjanje poročil, saj se na podlagi zbranih podatkov samodejno pripravijo standardna in analitična poročila, kot je na primer bilanca stanja, ki so osnova za nadaljnjo poslovno odločanje. Z dodatkom UI se lahko analizirajo tudi trendi in pripravijo napovedne analize.
- Preverjanje cen in tržnih pogojev, saj lahko RPA samodejno spremlja cene pri konkurenci, analizira trende in podpira odločanje v nabavnih procesih.

Avtomatizacija teh nalog ne pomeni le večje učinkovitosti, ampak tudi razbremenitev računovodij, ki se lahko osredotočijo na analitično delo, strateško načrtovanje in svetovanje. Vendar pa so človeški nadzor, strokovna presoja in etično ravnanje še vedno nepogrešljivi v računovodskih procesih, saj tehnologija kljub napredku ni popolnoma samostojna in brez napak (Chernyak, 2025).

4.2 Tehnologije in orodja za avtomatizacijo

Napredek UI je omogočil razvoj številnih tehnoloških rešitev, ki bistveno spreminjajo način izvajanja računovodskih opravil. V praksi se za avtomatizacijo najpogosteje uporabljajo orodja, ki temeljijo na tehnologijah, kot so RPA, strojno učenje, OCR in IDP. Integracija teh tehnologij v računovodske informacijske sisteme omogoča hitrejša, natančnejša in zanesljivejša izvajanja številnih nalog (Žorž, 2024).

4.2.1 Robotska avtomatizacija procesov (RPA)

RPA je ena najpogosteje uporabljenih tehnologij za avtomatizacijo ponavljajočih se računovodskih postopkov. Z njo je mogoče avtomatizirati vnos podatkov, usklajevati in obdelovati račune, generirati poročila, preverjati skladnost in izvajati druge postopke, ki vključujejo strukturirane podatke in vnaprej določene pravila (SAP, 2025).

4.2.2 Optično prepoznavanje znakov (OCR)

OCR omogoča digitalizacijo fizičnih dokumentov s samodejnim prepoznavanjem in pretvorbo natisnjenega ali rokopisnega besedila v digitalno obliko. V računovodstvu se OCR pogosto uporablja pri obdelavi računov, prejetih v papirni obliki, ki jih sistem nato samodejno klasificira in vnese v računovodske evidence (Datalab, Pantheon, 2023).

4.2.3 Inteligentna obdelava dokumentov (IDP)

IDP nadgrajuje OCR z dodatnimi elementi UI in omogoča obdelavo tudi nestrukturiranih dokumentov. Sistem razume kontekst, razvršča dokumente, identificira ključne informacije in jih samodejno prenese v ustrezne evidence, kar močno razbremeni računovodski kader (Emagia, 2025).

4.2.4 Strojno učenje in napredna analitika

Sistemi, ki temeljijo na strojnem učenju, se učijo iz zgodovinskih podatkov in izboljšujejo svoje delovanje z vsako novo obdelano transakcijo. Uporabljajo se za prepoznavanje vzorcev, napovedovanje denarnega toka, zaznavanje goljufij in za podporo pri sprejemanju odločitev.

4.2.5 Sistemi ERP z integrirano UI

Sodobni sistemi ERP, kot so SAP S/4HANA, Oracle Cloud ERP, PANTHEON in drugi, vključujejo napredne funkcije UI in RPA. Ti sistemi omogočajo celovito upravljanje finančnih procesov, avtomatsko knjiženje, pripravo poročil in vpoglede v realnem času, kar računovodjem omogoča učinkovitejše strateško upravljanje (stroka.si, 2024).

4.2.6 Upravljanje poslovnih procesov (BPM)

Upravljanje poslovnih procesov (angl. Business Process Management, BPM) je pristop, ki omogoča načrtovanje, analiziranje in avtomatizacijo poslovnih opravil z namenom izboljšanja učinkovitosti in nadzora. V računovodstvu se uporablja za optimizacijo procesov, kot so potrjevanje računov, knjiženje in priprava poročil. BPM deluje kot ogrodje, ki skupaj z orodji, kot sta RPA in UI, omogoča bolj sledljivo in avtomatizirano izvajanje nalog. Med najbolj razširjenimi orodji BPM so Bizagi, BonitaSoft, Appian in ProcessMaker. Ta orodja omogočajo standardizacijo postopkov, boljši nadzor in integracijo z drugimi informacijskimi sistemi (IBM, 2025).

4.2.7 Digitalni pomočniki in pogovorni vmesniki

Orodja UI, kot so klepetalni roboti (chatboti) in glasovni pomočniki, pomagajo računovodjem pri dostopu do podatkov, iskanju informacij v sistemih, pojasnjevanju pravil ter podpori strankam pri osnovnih poizvedbah (stroka.si, 2024).

4.3 Primeri dobrih praks

4.3.1 Primer 1: Uporaba Transkriptorja za izboljšanje dokumentacije in učinkovitosti v računovodstvu

Transkriptor je orodje, podprto z UI, ki samodejno pretvarja avdio in video posnetke v besedilo. V računovodstvu omogoča hitrejšo in bolj učinkovito dokumentacijo sestankov, kjer se sprejemajo pomembne odločitve. V povezavi z aplikacijo Meetingtor zagotavlja natančne prepise, kar izboljšuje preglednost, sledljivost in arhiviranje. S tem se zmanjša potreba po ročnem vnosu podatkov, kar posledično omogoča več časa za analize. Transkriptor prav tako spodbuja sodelovanje v timu, saj je deljenje informacij hitro in enostavno (Transkriptor, 2024).

Ta primer kaže, kako lahko konkretna rešitev UI izboljša kakovost računovodskih storitev, poveča učinkovitost in zagotovi skladnost s predpisi, hkrati pa razbremeni strokovnjake ponavljajočih se nalog.

4.3.2 Primer 2: PANTHEON Accounting – inteligentno upravljanje računovodskih procesov

PANTHEON Accounting je celovit poslovno-računovodski informacijski sistem, ki z integracijo UI omogoča avtomatizacijo in optimizacijo pomembnih računovodskih opravil. Program omogoča celostno upravljanje računovodskih procesov znotraj ene platforme. Njegov cilj je izboljšati natančnost, preglednost in hitrost računovodskih postopkov ter hkrati razbremeniti strokovnjake rutinskih nalog. Ena bistvenih funkcionalnosti programa je eKnjižba, ki temelji na uporabi tehnologije OCR. Ta omogoča, da se fizični dokumenti, kot so papirnati računi, digitalizirajo, nato pa se podatki iz njih samodejno prepoznajo, razvrstijo in knjižijo v ustrezne kontne skupine. Takšen postopek bistveno zmanjša potrebo po ročnem vnosu

podatkov, hkrati pa poveča natančnost in hitrost obdelave. Poleg tega program vključuje tudi storitve ePoslovanja, kot so elektronska likvidacija računov, usklajevanje dokumentov s transakcijami, povezovanje z elektronsko pošto ter sledenje komunikaciji in procesom odobritev. S tem računovodjem omogoča enostavno spremljanje tekočih nalog in pregled nad poslovnimi dogodki v realnem času. Program podpira tudi napredno analitiko in spremljanje stroškov, obvladovanje finančnih tokov ter celovito poročanje, kar prispeva k učinkovitejšemu finančnemu upravljanju podjetij. Integrirana UI omogoča zaznavanje vzorcev v podatkih, hitro prepoznavanje napak ali nepravilnosti in nudi osnovno analitično podporo pri odločanju. Uporaba tega sistema v praksi pomeni digitalno preobrazbo računovodske funkcije. Podjetjem ne prinaša le poenostavitve vsakodnevnih nalog, temveč tudi pomembno konkurenčno prednost, saj omogoča boljše načrtovanje, večjo operativno učinkovitost in skladnost z zakonodajo. Pantheon tako predstavlja primer dobre prakse UI v računovodstvu, ki združuje avtomatizacijo, podatkovno podporo in strateško uporabnost (Datalab, Pantheon, 2024).

4.3.3 Primer 3: Avtomatizacija procesa obračunavanja obveznosti v praksi

Več uspešnih primerov iz prakse prikazuje, kako lahko podjetja z uvedbo avtomatizacije in UI bistveno izboljšajo učinkovitost procesov obračunavanja obveznosti. Britansko podjetje iz skupine FTSE 50, ki se ukvarja s poslovnimi in strokovnimi storitvami, je imelo pred uvedbo avtomatizacije precej neučinkovit postopek od prejema do plačila računov. Približno 40 zaposlenih je ročno vnašalo podatke, kar je pogosto povzročalo napake in zamude. Z uvedbo sistema ERP in tehnologij, kot sta OCR in RPA, je podjetje avtomatiziralo celoten proces, kar je zmanjšalo stroške obdelave posameznega računa za 75 % in letno prineslo prihranek v višini milijona funtov (Chernyak, 2025).

Podobno je tudi znanemu podjetju za potrošniško blago uspelo zmanjšati stroške in čas obdelave za več kot 90 %, ko je s pomočjo kombinacije BPM, RPA in UI standardiziralo podatke iz več kot 400 različnih računskih formatov svojih globalnih partnerjev. Rešitev je omogočala hitro in zanesljivo obdelavo, hkrati pa izboljšala nadzor nad plačili in izjemami (Chernyak, 2025).

V tretjem primeru je mednarodni proizvajalec, ki je letno obdelal več kot 80.000 računov, uspešno vpeljal rešitev RPA za preverjanje in potrjevanje računov v več sistemih. S tem je skrajšal čas obdelave za polovico, natančnost pa povečal na 100 %. Rešitev je temeljila na

unikatnih identifikatorjih in povezavi z oblačno aplikacijo, kar je dodatno pospešilo digitalno transformacijo procesa (Chernyak, 2025).

Ti primeri potrjujejo, da je avtomatizacija procesov obveznosti do računov s pomočjo UI in RPA učinkovit način za zmanjšanje stroškov, povečanje natančnosti in razbremenitev kadrov v računovodstvu. Obenem pa podjetjem omogoča večjo preglednost nad poslovanjem in odzivnostjo do svojih dobaviteljev.

5 PRIHODNOST DELA V RAČUNOVODSTVU IN UI

5.1 Spremembe v naravi dela zaradi UI

UI postopoma spreminja delo v računovodstvu, saj avtomatizira rutinska opravila, kot so obdelava računov in davčne napovedi. Po mnenju Stevea Harea, direktorja podjetja Sage, bo to privedlo do zmanjšanja administrativnih nalog in večjega poudarka na svetovalnih in strateških vlogah računovodij. Mlajše generacije pričakujejo avtomatizacijo, kar spodbuja razvoj digitalnih orodij, kot je Sage Copilot, sistem, ki z UI pomaga pri analizi, napovedovanju in optimizaciji poslovanja (Računalniške novice, 2024).

Ta razvoj spodbuja produktivnost v podjetjih in prinaša priložnosti za večjo dodano vrednost tudi v računovodskem poklicu. UI torej ni konec računovodske kariere, temveč orodje, ki spreminja njeno vsebino in pomen v sodobnem digitalnem okolju.

5.2 Nove veščine in kompetence za računovodje

Sodobne spremembe v računovodski stroki kažejo na preobrazbo poklica, ki temelji na avtomatizaciji, digitalizaciji in integraciji UI. Do leta 2030 se pričakuje, da vnos podatkov ne bo več potekal ročno, saj bo tok informacij med podjetji in računovodskimi servisi v celoti avtomatiziran. Ta premik ne pomeni zgolj tehnološke spremembe, temveč tudi preoblikovanje vloge računovodij (AccountingBox, 2025).

Namesto izvajalcev operativnih nalog bodo računovodje postali osrednji poslovni partnerji, ki bodo podjetnikom nudili proaktivno svetovanje. S povečanjem dostopnosti do ažurnih podatkov v realnem času bo njihova vloga v poslovnem odločanju postala strateško pomembna. Pričakovano je, da bodo sodobni računovodski sistemi avtomatsko prepoznavali tveganja, opozarjali na izjemne dogodke in omogočali natančno analitiko denarnih tokov (AccountingBox, 2025).

Zato bodo med najpomembnejšimi kompetencami prihodnosti izstopale digitalna pismenost, zmožnost dela z naprednimi programskimi rešitvami, znanje podatkovne analitike, svetovalne spretnosti in sposobnost strateškega razmišljanja. Prav tako bo pomembna sposobnost sodelovanja s strokovnjaki z drugih področij in zagotavljanje celostnih storitev za stranke (AccountingBox, 2025).

Poleg tehničnega znanja bo bistvenega pomena tudi obvladovanje sodobnih komunikacijskih kanalov, saj fizična prisotnost izgublja veljavo. Računovodje bodo morali znati vzpostaviti učinkovite digitalne načine sodelovanja s strankami, ob tem pa ohraniti preglednost in sledljivost komunikacije. Avtomatizacija bo prispevala k zmanjšanju rutinskega dela, sprostila človeški potencial ter omogočila več ustvarjalnosti in dodane vrednosti. Računovodje, ki bodo te spremembe sprejeli in jih integrirali v svoje delo, bodo postali nepogrešljivi svetovalci naprednih podjetij (AccountingBox, 2025).

6 NADOMEŠČANJE IN PODPORA RAČUNOVODIJ Z UI

Hiter razvoj UI vse bolj preoblikuje računovodski poklic. Spreminja se način opravljanja številnih nalog, od avtomatizacije rutinskih postopkov do pomoči pri zahtevnejših analizah in strateškem odločanju. UI ni zgolj orodje, temveč postaja sestavni del vsakodnevnih računovodskih procesov. To odpira vprašanja o tem, katere naloge bodo v prihodnosti avtomatizirane, katere bodo ostale v človeški domeni in na katerih področjih bo še naprej potrebna presoja posameznika.

Za preglednejše razumevanje vsebine so v spodnji tabeli razvrščene naloge glede na vpliv UI: tiste, ki jih UI že v celoti opravlja, naloge, kjer služi kot podpora, in področja, kjer je še vedno nepogrešljivo človeško sodelovanje.

Tabela 1: Vpliv UI na računovodske naloge

Področje	Primeri nalog	Vloga UI
Nadomeščene naloge	Avtomatsko knjiženje, obdelava računov z OCR, usklajevanje transakcij, obračun plač, vnos podatkov	UI naloge izvaja samostojno brez aktivne človeške intervencije
Podprte naloge	Priprava poročil, napovedovanje denarnega toka, analiza stroškov, bonitetna ocena strank, svetovanje na osnovi analiz	UI deluje kot pomočnik: predlaga, analizira, razlaga podatke
Nepogrešljiv človeški nadzor	Etika poročanja, presoje, strateške odločitve, razlaga konteksta, kompleksne revizijske presoje	UI potrebuje nadzor in presojo zaradi omejenega razumevanja konteksta in vrednot

Vir tabele: lastni vir

6.1 Naloge, kjer bo UI nadomestila računovodje

Napredek UI in avtomatizacije bistveno spreminja računovodsko stroko. Tehnologije, kot so strojno učenje, obdelava naravnega jezika (angl. Natural language processing, NLP) in RPA, omogočajo avtomatizacijo številnih rutinskih in ponovljivih nalog, ki so bile prej v domeni računovodij. UI pri teh opravilih ne deluje več zgolj kot orodje za pomoč, temveč kot samostojen izvajalec.

Najbolj tipične naloge, kjer UI že uspešno nadomešča delo računovodij, vključujejo:

- Avtomatsko knjiženje poslovnih dogodkov, kjer sistemi samodejno določajo ustrezne kontne postavke in knjižijo transakcije na podlagi vhodnih podatkov.
- Obdelava računov s tehnologijo OCR, ki omogoča digitalizacijo papirnatih dokumentov in njihovo neposredno vključitev v računovodski sistem brez ročnega vnosa.
- Vnos in usklajevanje podatkov, kjer UI prepozna neujemanja in samodejno odpravi razlike med transakcijami.
- Obračun plač, pri čemer sistemi samodejno upoštevajo veljavno zakonodajo, urnike, prispevke in morebitne posebnosti za posamezne zaposlene.
- Samodejno izpolnjevanje obrazcev in poročil, kot so mesečni obračuni DDV, prispevki in druge obveznosti do države.

Značilnost teh nalog je, da gre za standardizirane, visoko strukturirane in pogosto ponavljajoče se postopke. Prav ti so najbolj dovzetni za avtomatizacijo, saj je UI v teh primerih sposobna delovati hitro, natančno in brez napak, ki jih sicer lahko povzroči človeški dejavnik. V praksi to pomeni, da računovodje v prihodnosti ne bodo več opravljali teh osnovnih nalog, ampak bodo morali svojo vlogo preoblikovati (Accounting Insight News, 2024).

6.2 Naloge, kjer bo UI podprla računovodje

UI v računovodstvu ne bo zgolj nadomeščala človeškega dela, temveč bo predvsem v vlogi podpornega orodja, ki bo računovodjem omogočilo učinkovitejše, hitrejša in bolj analitična dela. Podatki iz raziskav in primerov iz prakse kažejo, da UI že danes pomaga pri nalogah, ki vključujejo analizo večjih količin podatkov, generiranje poročil, predvidevanje prihodnjih trendov in pomoč pri strateškem odločanju.

UI pomembno prispeva k napovedovanju denarnega toka, saj lahko s pomočjo zgodovinskih in trenutnih podatkov izdela natančnejše projekcije, kar podjetjem omogoča boljše načrtovanje likvidnosti. Prav tako se uporablja pri analizi stroškov in učinkovitosti poslovanja, kjer z zaznavanjem odstopanj, izračunavanjem kazalnikov ter prepoznavanjem neučinkovitih ali dragih procesov omogoča optimizacijo poslovanja.

Poleg tega orodja UI omogočajo samodejno pripravo računovodskih in poslovnih poročil. Ta avtomatizacija prihrani čas in zmanjšuje tveganje za napake, obenem pa se poročila lahko prilagodijo potrebam različnih uporabnikov. Na področju ocenjevanja tveganj in bonitetne ocene strank UI omogoča analizo različnih kazalnikov, transakcijskih podatkov in zunanjih tržnih informacij, kar vodi k bolj informiranim odločitvam glede kreditnega tveganja.

UI prav tako nudi pomembno podporo pri računovodskem svetovanju. Na podlagi analiziranih podatkov in vzorcev lahko računovodjem ponudi priporočila ali vizualizacije, ki jim pomagajo pri svetovanju strankam glede finančnih odločitev in poslovne strategije.

Dva primera takšnih konkretnih rešitev iz prakse sta Sage Copilot in Pantheon Accounting. Prvi s pomočjo generativne UI omogoča avtomatizacijo administrativnih opravil, napovedovanje, upravljanje denarnih tokov in svetovanje za poslovne izboljšave. Drugi pa s tehnologijo OCR in integriranimi e-storitvami omogoča lažje spremljanje računovodskih procesov, kar dodatno potrjuje vlogo UI kot inteligentnega sodelavca, ki razširja in podpira delo računovodij (Sage Copilot, 2025).

6.3 Scenariji prihodnosti: mnenja strokovnjakov in raziskovalcev

Na tradicionalnem dogodku Dnevi računovodij, ki ga organizira Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, je bila v ospredju tema UI in njen vpliv na delo računovodij. Mojca Bartol Lesar je predstavila generativno UI kot obliko UI, ki ustvarja nove vsebine, in poudarila, da lahko ta tehnologija prispeva k hitrejšemu, natančnejšemu in manj ponavljajočemu se delu računovodij. Opozorila je tudi na nevarnost napak in izpostavila pomen jasnih navodil ter preverjanja virov. Med uporabnimi primeri je predstavila konkretna brezplačna in plačljiva orodja ter poudarila pomen zakonodaje, zlasti prihajajočo evropsko uredbo o UI. Sodelovali še dr. Franc Bračun (NLB), Peter Grum (FURS) in Peter Mesarec (strokovnjak za ChatGPT). Sogovorniki so se strinjali, da je UI uporabna predvsem za enostavnejša opravila, kot sta pregled dokumentov in odgovarjanje na e-pošto. Bartol Lesar je izpostavila, da je ChatGPT lahko koristen pomočnik, če ga znamo pravilno uporabljati. Bračun

je poudaril pomen izobraževanja zaposlenih in ustrezne zaščite podatkov, saj napačna raba prinaša številna tveganja. Mesarec je opozoril, da orodja še niso pripravljena za popolno prevzemanje nalog ter da bo potreben čas in prilagoditve, predvsem v manjših podjetjih. Grum pa je pojasnil, da na Fursu UI že uporabljajo, zlasti za identifikacijo davčnih tveganj prek prediktivnega modeliranja (Akademija Finance, 2024).

Sklep sogovornikov je bil, da bo UI računovodjem v prihodnje lahko učinkovito pomagala, vendar bodo za njen optimalen učinek ključni ustrezno izobraževanje kadrov, prilagoditev notranjih procesov in nadzor nad kakovostjo izhodnih rezultatov. Pomembno je tudi, da so orodja UI prilagojena konkretnim potrebam posameznih podjetij (Akademija Finance, 2024).

Podobno tudi raziskava Zamaina napoveduje, da bo UI do leta 2030 ogrozila okoli 800 milijonov delovnih mest po svetu, a hkrati ustvarila nove priložnosti. V računovodstvu se bodo rutinske naloge, kot so vnos podatkov, knjiženje in obdelava poročil, avtomatizirale. Računovodje pa bodo prevzeli vloge svetovalcev, ki bodo odgovorni za analizo, interpretacijo in končno presojo rezultatov UI. UI bo tako delovala kot podaljšek človeške presoje, ne pa kot njen nadomestek (Zamain, 2024).

Zaradi narave tehnologije, ki temelji na vnaprej programiranih algoritmi, UI ne more nadomestiti človeških lastnosti, kot so čustvena inteligenca, ustvarjalnost in razumevanje kompleksnih družbenih in pravnih kontekstov. Poleg tega se računovodski standardi nenehno spreminjajo, kar zahteva visoko mero prilagodljivosti, česar UI sama ne zmore brez človeškega posredovanja (Zamain, 2024).

Raziskava tudi navaja, da bo uvedba UI v računovodstvo sicer zmanjšala potrebo po določenih rutinskih profilih, vendar bo odprla nova delovna mesta in okrepila povpraševanje po strokovnjakih z znanji s področij, kot so analiza podatkov, etika, regulativa in svetovanje. Primeri iz Združenega kraljestva kažejo, da je uvedba UI kljub izgubi približno 7 milijonov delovnih mest ustvarila 7,2 milijona novih priložnosti – kar pomeni neto rast zaposlovanja (Zamain, 2024).

Podobno ugotavlja tudi obsežno poročilo *The Impact of Artificial Intelligence on Accounting and Finance: A Global Perspective*, ki ga je v začetku leta 2024 objavil Institute of Management Accountants (IMA). Na podlagi intervjujev z več kot 40 vodilnimi mednarodnimi strokovnjaki raziskava navaja, da bo UI korenito preoblikovala številne funkcije v računovodstvu in financah, od avtomatskega poročanja in knjiženja do stroškovnega upravljanja in finančnih analiz. Obenem poročilo zavrača idejo o popolni zamenjavi ljudi z UI. Namesto tega predvideva

okrepitev sodelovanja med človekom in strojem (t. i. »sodelovalna inteligenca«), kjer UI avtomatizira rutinske procese, računovodje pa ohranijo nadzor, interpretacijo in presojanje.

Pomembno je tudi opozorilo na izzive, kot so pristranskost algoritmov, varstvo podatkov, pomanjkanje digitalnih veščin in potreba po usposabljanju zaposlenih. Uvedba UI bo uspešna le ob proaktivnem vodstvu in strateškem upravljanju sprememb. Dolgoročno se pričakuje, da bodo računovodje postali bolj vpeti v oblikovanje strategij, napovedovanje tveganj in svetovanje poslovodstvu.

Skupni imenovalec vseh analiz je, da UI ne izpodriva računovodij, temveč jih spodbuja k preoblikovanju svojega dela – od izvajalcev opravil k ustvarjalcem vrednosti (Duong, 2024).

Pri Accbox.net pa menijo, da bo prihodnost računovodstva oblikovana pod vplivom številnih dejavnikov, med katerimi izstopajo zakonske spremembe, tehnološki napredek, tržne novosti in vse višje zahteve strank. Zakonodajne spremembe, kot so spremembe davčnih stopenj in obvezna uporaba e-računov, vplivajo na vsakodnevno delo računovodij, medtem ko tehnološke rešitve omogočajo avtomatizacijo procesov in zahtevajo nove pristope k upravljanju informacij. Trg pa postaja vse bolj raznolik z razcvetom startupov in pojavom kriptovalut, kar zahteva od računovodij več znanja in prilagodljivosti. Ob tem se spreminjajo tudi pričakovanja podjetnikov, ki želijo hitro dostopne, digitalne in cenovno dostopne storitve z učinkovito komunikacijo (AccountingBox, 2025).

Prihodnost bo zaznamovana z vedno bolj avtomatiziranim pretokom podatkov, ki bo ročni vnos postopoma izrinil iz vsakodnevnega dela. Podjetniki že danes pričakujejo ažurne informacije v realnem času, kar spodbuja uvedbo digitalnih orodij, ki omogočajo neposredno prenosljivost podatkov v računovodske programe (AccountingBox, 2025).

Računovodja prihodnosti bo moral prevzeti bolj proaktivno, svetovalno vlogo. Avtomatizirana poročila in opozorila na poslovna tveganja bodo postala standard, kar bo računovodjem omogočilo globlji vpogled v poslovanje strank in s tem večjo dodano vrednost njihovih storitev. Večja vloga tehnologije pa pomeni tudi, da bodo morali računovodje učinkovito izkoristiti digitalna orodja in prilagoditi komunikacijske kanale sodobnim pričakovanjem. Uporaba spletnih rešitev bo bistvena za hitrejšo izmenjavo podatkov in odzivnost (AccountingBox, 2025).

Na trgu se menja generacija podjetnikov, kar prinaša drugačen pogled na vlogo računovodstva od enostavne izdelave bilanc do strateškega svetovanja. Vse večja vloga tehnologije pomeni tudi, da bodo morali računovodje širiti nabor svojih znanj in sodelovati s strokovnjaki z drugih

področij. Avtomatizacija tako ne pomeni zmanjšanja pomembnosti računovodje, temveč njeno nadgradnjo v bolj strateško, analitično in ustvarjalno vlogo. Tisti, ki bodo razumeli te spremembe in jih znali izkoristiti, bodo postali nepogrešljiv del naprednih podjetij prihodnosti (AccountingBox, 2025).

7 UPORABA CHATGPT V RAČUNOVODSTVU

7.1 *Možnosti uporabe ChatGPT za podporo računovodskim nalogam*

Z razvojem naprednih jezikovnih modelov, kot je ChatGPT, se odpirajo številne nove možnosti uporabe UI v računovodstvu. ChatGPT, ki temelji na NLP, omogoča hitro generiranje besedil, odgovarjanje na vprašanja, analizo podatkov in oblikovanje osnutkov poročil. Zaradi teh zmožnosti lahko pomembno dopolnjuje delo računovodij pri različnih nalogah (Lazanis, 2024).

Med možnosti uporabe ChatGPT sodijo:

- razlaga računovodskih pojmov in zakonodaje,
- oblikovanje e-sporočil in komunikacije s strankami,
- priprava osnutkov poročil in navodil,
- preverjanje skladnosti dokumentov z zakonodajo,
- pomoč pri osnovnih finančnih analizah in povzetkih.

ChatGPT lahko učinkovito služi kot pomočnik tudi pri iskanju informacij ali pri pisanju obvestil in zapisnikov. Vendar pa se računovodje ne smejo v celoti zanašati na njegove odgovore, saj obstaja nevarnost napačnih informacij, zato je človeški nadzor nujen.

Posebej za manjša podjetja in samostojne računovodje, ki si ne morejo privoščiti naprednejših sistemov UI, predstavlja ChatGPT dostopno in uporabno orodje, ki ga je mogoče vključiti v vsakodnevno delo brez večjih tehničnih ali finančnih ovir.

Poleg uporabe ChatGPT ima UI širši potencial v računovodstvu, ki se kaže na naslednjih področjih.

1. Avtomatizacija podatkovnih procesov

Samodejno vnašanje in usklajevanje finančnih transakcij, prepoznavanje nepravilnosti ter zmanjšanje administrativnega dela. Tehnologije, kot je OCR, omogočajo hitro obdelavo računov in dokumentov (Podjed, 2024).

2. Poročanje in analiza

UI pripravlja finančne izkaze skladno z računovodskimi standardi, analizira velike količine podatkov in omogoča pripravo napovedi za podporo poslovnim odločitvam (Podjed, 2024).

3. Odkrivanje prevar

S pomočjo analize transakcij v realnem času UI prepozna nenavadne vzorce, kot so dvojna plačila ali nenadni stroški, ter sproža opozorila (Podjed, 2024).

4. Revizije

Namesto vzorčenja omogoča analiza vseh transakcij, kar vodi do učinkovitejših in natančnejših postopkov (Podjed, 2024).

5. Izboljšanje davčne skladnosti

Samodejni izračuni na podlagi aktualne zakonodaje zagotavljajo večjo skladnost in identificirajo možnosti za optimizacijo (Podjed, 2024).

6. Pomoč strankam

Klepetalniki z UI odgovarjajo na rutinska vprašanja, s čimer sprostijo čas računovodij za zahtevnejše naloge (Podjed, 2024).

7. Napovedne analize

Na podlagi zgodovinskih podatkov UI napoveduje trende, denarne tokove in opozarja na potencialna tveganja (Podjed, 2024).

8. Obdelava nestrukturiranih dokumentov

S tehnologijami NLP analizira pogodbe in račune ter izlušči ključne informacije (Podjed, 2024).

9. Optimizacija odločanja

S sintezo podatkov UI pomaga pri strateškem svetovanju, optimizaciji stroškov in povečanju prihodkov (Podjed, 2024).

Vse našteto kaže, da UI, vključno s ChatGPT, ne predstavlja grožnje, temveč dragoceno priložnost za sodobno računovodstvo. Pravilna uporaba teh tehnologij omogoča večjo učinkovitost, hitreje odločanje in boljšo podporo strankam ob hkratni potrebi po stalnem izobraževanju uporabnikov in ohranjanju človeškega nadzora.

7.2 *Prednosti in slabosti uporabe ChatGPT v računovodstvu*

Uporaba orodij UI, kot je ChatGPT, prinaša številne prednosti za računovodski poklic, vendar odpira tudi pomembna vprašanja in izzive, ki jih ne gre zanemariti.

7.2.1 Prednosti

Uporaba ChatGPT v računovodstvu prinaša številne prednosti, zlasti na področju optimizacije vsakodnevnih opravil in povečanja učinkovitosti. Ena najpriročnejših koristi je možnost hitre obdelave besedilnih informacij, kar omogoča pripravo osnutkov poročil, razlago računovodskih pojmov ter oblikovanje dopisov in obvestil brez dolgotrajnega ročnega dela. To je še posebej dragoceno za manjše računovodske servise ali samostojne računovodje, ki pogosto nimajo dostopa do kompleksnejših orodij UI. Zmožnost iskanja informacij znotraj zakonodajnih okvirjev, kot so davčni zakoni ali računovodski standardi, olajša hitro odzivanje na vprašanja strank in zagotavlja podporo pri razumevanju predpisov. ChatGPT se izkaže tudi kot koristen pripomoček pri osnovni analizi podatkov, pripravi povzetkov in pri preverjanju ustreznosti dokumentacije. Poleg tega lahko deluje kot pomoč pri učenju ali usposabljanju, saj omogoča preprosto razlago strokovnih tem in s tem prispeva k širjenju znanja znotraj računovodskih timov. Zaradi vmesnika v naravnem jeziku omogoča dostop do informacij tudi tistim uporabnikom, ki niso tehnično podkovani, kar dodatno znižuje ovire za uporabo UI v praksi. ChatGPT deluje hitro, je vedno na voljo, ne potrebuje odmorov ali usposabljanj, kar ga postavlja v vlogo priročnega pomočnika, ki lahko dopolnjuje delo človeka in prispeva k večji produktivnosti. Njegova uporaba sprosti čas za kompleksnejše in bolj strateške naloge. S tem omogoča računovodjem, da se osredotočijo na analitične, svetovalne in nadzorne funkcije, kar pomeni tudi večjo dodano vrednost za njihove stranke. Pravilno uporabljen ChatGPT zato ne nadomešča strokovnjakov, temveč jih podpira pri učinkovitejšem opravljanju njihovega dela (Podjed, 2024).

7.2.2 Slabosti

Kljub številnim prednostim, ki jih ChatGPT prinaša v računovodsko prakso, obstajajo tudi pomembne omejitve in tveganja, ki jih je treba upoštevati. Ena izmed zelo pomembnih slabosti je nevarnost napačnih odgovorov, ko model generira napačne ali izmišljene informacije, ki lahko uporabnika zavedejo, če teh podatkov ne preveri. V računovodstvu, kjer je točnost

podatkov izrazitega pomena, lahko takšne napake povzročijo resne posledice. Poleg tega ChatGPT ne razume konteksta v pravem pomenu besede, kar pomeni, da lahko napačno interpretira kompleksne računovodske ali pravne izraze, še posebej kadar vprašanje ni dovolj natančno zastavljeno. Tudi pri razlagi zakonodaje in predpisov obstaja tveganje, saj model nima dostopa do najnovejših sprememb zakonodaje, če ni bil posodobljen z aktualnimi podatki. Zato se lahko zgodi, da poda zastarele ali napačne informacije, kar je v nasprotju z zahtevami po zakonitosti in skladnosti v računovodski praksi. Druga pomembna pomanjkljivost je varnost podatkov. Čeprav ChatGPT sam naj ne bi shranjeval podatkov posameznih uporabnikov, obstaja tveganje nenamernega razkritja zaupnih informacij, zlasti če se model uporablja brez ustreznih varnostnih ukrepov. To je še posebej občutljivo v računovodstvu, kjer se obravnavajo osebni, finančni in davčni podatki strank. Upoštevati je treba tudi, da ChatGPT nima sposobnosti presoje, etike ali kritičnega mišljenja, kar so lastnosti, ki jih pri pomembnih računovodskih odločitvah nujno prispeva človek. Zato ga je mogoče uporabljati le kot orodje za podporo, nikakor pa ne kot samostojen vir odločanja. Obstaja pa tudi tveganje pretiranega zanašanja na UI. Uporabniki se lahko začnejo zanašati na ChatGPT tudi pri nalogah, kjer bi bila potrebna strokovna presoja ali sodelovanje z drugimi strokovnjaki, kar lahko vodi v zmanjšanje kakovosti storitev ali izgubo znanja in izkušenj, ki jih je mogoče pridobiti le z lastnim razmišljanjem in prakso (Akademija Finance, 2024).

7.3 Primeri iz prakse

Odločila sem se, da preizkusim, kako bi se v vlogi računovodje odrezal ChatGPT, zato sem mu zastavila nekaj lažjih računovodskih vprašanj.

7.3.1 Primer 1

Podjetje prejme račun za pisarniški material v višini 122 € z vključenim DDV. Vprašala sem ChatGPT, kako bi ga poknjžil. Sledi njegov odgovor:

V skladu z veljavnim kontnim planom v Sloveniji (2024), bi knjiženje računa za pisarniški material v višini 122 EUR z vključenim DDV (22 %) izgledalo takole:

♦ **Podatki iz računa:**

- Skupni znesek z DDV: 122,00 EUR
- Osnova (brez DDV): 100,00 EUR
- DDV (22 %): 22,00 EUR

Slika 2: Primer 1 – ChatGPT

Vir: <https://chatgpt.com>

♦ **Konti in knjižbe:**

Konto	Opis	Znesek (EUR)	Stran
7600	Stroški pisarniškega materiala	100,00	D (debet)
1600	Terjatve za DDV (vstopni DDV)	22,00	D (debet)
2200	Obveznosti do dobaviteljev	122,00	C (kredit)

♦ **Pojasnilo:**

- 7600 – Strošek pisarniškega materiala
- 1600 – Terjatev za vstopni DDV (DDV, ki ga podjetje lahko odbije)
- 2200 – Obveznost do dobavitelja (znesek celotnega računa)

Slika 3: Primer 1 – knjižba ChatGPT

Vir: <https://chatgpt.com>

Iz odgovorov ChatGPT lahko vidimo, da knjiženje ni v skladu z obstoječim kontnim planom za gospodarske družbe, saj je konto za stroške pisarniškega materiala 406.

7.3.2 Primer 2

Podjetje izstavi kupcu račun za opravljene storitve v vrednosti 24.400 €. V tem znesku je že vključen 22 % DDV. Odgovor ChatGPT je bil naslednji:

V primeru, ko podjetje izstavi kupcu račun za opravljene storitve v višini 24.400 €, kjer je v znesku že vključen 22 % DDV, je potrebno znesek razdeliti na:

- Osnovo: $24.400 \text{ €} / 1,22 = 20.000 \text{ €}$
- DDV (22 %): $24.400 \text{ €} - 20.000 \text{ €} = 4.400 \text{ €}$

◆ Knjižbe v skladu s Slovenskim kontnim planom:

Konto	Opis	Znesek (EUR)	Stran
1200	Terjatve do kupcev	24.400,00	D (debet)
760	Prihodki od prodaje storitev	20.000,00	C (kredit)
2600	Obveznosti za DDV	4.400,00	C (kredit)

Slika 4: Primer 2 – odgovor ChatGPT

Vir: <https://chatgpt.com>

Vidimo lahko, da je ChatGPT pravilno poknjižil primer.

7.3.3 Primer 3

Ker je računovodstvo povezano tudi z davki, sem preizkusila ChatGPT tudi na tem področju.

Postavila sem mu naslednje vprašanje: Fizična oseba mora oddati napoved za obračun davka od kapitalskega dobička za stanovanje, ki ga je celo leto oddajala v najem za 500 € mesečno. Vlaganj v stanovanje ni bilo. Koliko davka bo plačala?

Če je fizična oseba celo leto oddajala stanovanje v najem za **500 € mesečno**, znaša **skupni letni dohodek iz oddajanja v najem nepremičnin**:

$$500 \text{ €} \times 12 \text{ mesecev} = 6.000 \text{ €}$$

♦ Obdavčitev po Zakonu o dohodnini (ZDoh-2):

Pri oddajanju premoženja v najem fizične osebe (ne v okviru dejavnosti) se dohodek obdavči kot **dohodek iz oddajanja premoženja v najem**. V letu 2024 velja:

- **Normirani stroški**: 10 % od prihodkov se prizna kot normiran strošek (ne glede na dejanske stroške).
- **Davčna osnova**: 90 % od 6.000 € = **5.400 €**
- **Stopnja dohodnine**: 25 % (fiksna)

Slika 5: Primer 3 – odgovor ChatGPT

Vir: <https://chatgpt.com>

♦ Izračun davka:

$$\text{Davčna osnova} = 6.000\text{€} \times 90\% = 5.400\text{€}$$

$$\text{Davek} = 5.400\text{€} \times 25\% = \mathbf{1.350 \text{ €}}$$

♦ Odgovor:

Fizična oseba bo plačala **1.350 €** davka.

Slika 6: Primer 3 – rešitev ChatGPT

Vir: <https://chatgpt.com>

ChatGPT je pravilno izračunal višino davka. Iz vseh treh primerov lahko sklepamo, da je ChatGPT dokaj zanesljiv, vendar je treba odgovore nujno preveriti, saj je pri prvem primeru stroške razporedil na napačen konto. Prav tako so bili primeri, ki sem mu jih zastavila, osnova računovodstva in iz tega ne gre sklepati, da se tako odreže tudi v kompleksnejših primerih. Menim, da je ChatGPT v računovodstvu primernejši za oblikovanje besedil, pogodb in poročil, kot pa za samo knjiženje transakcij.

7.4 Etika in zanesljivost uporabe ChatGPT v računovodstvu

Z vse bolj razširjeno uporabo ChatGPT so se začela pojavljati tudi vprašanja zanesljivosti. Raziskave kažejo, da je potrebna visoka stopnja previdnosti. To lahko povežemo z enim izmed glavnih etičnih vprašanj, in sicer vprašanjem odgovornosti. Ker računovodja odgovarja za svoje napake, je po mojem mnenju nujno, da preveri vsebino, ki mu jo je posredoval ChatGPT, saj odgovornosti za napake ne more pripisati UI. Zato menim, da vsebina, ki jo poda ChatGPT, ne sme biti osnova za odločanje in nadaljnje delo. Služi lahko kot podpora, ne pa kot nadomestilo strokovne presoje. Zelo pomembno vprašanje je tudi zasebnost podatkov. Ker ChatGPT deluje na podlagi velike baze podatkov, v kateri so lahko vključeni tudi občutljivi osebni ali poslovni podatki, lahko uporaba teh podatkov brez ustreznega soglasja krši Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDPR) ali Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) (Ultraved, 2024).

Pomembno je, da je dosežena skladnost s pravno izvršljivimi temeljnimi pravicami, kot je skladnost z zakonom. V Evropskem parlamentu so razvili etične smernice, ki vključujejo etična načela spoštovanja človekove avtonomije, preprečevanje škode, pravičnost in razločljivost (parlament, 2019). Vse navedeno kaže, da je za etično uporabo ChatGPT v računovodstvu odgovoren strokovno usposobljen računovodja, ki razume omejitve orodja in preverja pridobljene informacije. Prav tako pa se mora zavedati svojega vpliva in odgovornosti do strank, institucij in zakonodaje.

8 RAZISKAVA IN ANALIZA PODATKOV

8.1 Metodologije raziskave

V okviru diplomskega dela sem uporabila kombinacijo empiričnega in teoretičnega raziskovanja. Empirični del raziskave sem izvedla z anketnim vprašalnikom. Vprašanja sem izbrala na podlagi zastavljenih hipotez tako, da sem lahko z odgovori potrdila ali ovrgla posamezno hipotezo. V anketi sem uporabila kombinacijo vprašanj zaprtega in odprtega tipa. Pri nekaterih vprašanjih je bilo možno izbrati več odgovorov. Uporabila sem kvantitativno metodo anketiranja, saj sem anketo delila med večje število računovodij. Podatke, ki sem jih z anketo pridobila, pa sem analizirala s pomočjo deskriptivne in komparativne analize, kar mi je omogočilo primerjavo odgovorov med posameznimi skupinami. Poleg empiričnega dela sem izvedla tudi analizo domače in tuje strokovne literature. Pri tem sem pregledala znanstvene članke, strokovne prispevke, poročila, spletne vire ter primere iz prakse, ki so obravnavali uporabo UI v računovodstvu. Analiza literature mi je služila kot podlaga za razumevanje konteksta raziskave, opredelitev pojmov in trendov ter za podporo pri interpretaciji rezultatov ankete. Teoretični del raziskave mi je pomagal tudi pri utemeljevanju ugotovitev in potrjevanju hipotez.

8.2 Vzorec in postopki zbiranja podatkov

Anketni vprašalnik z naslovom Uporaba umetne inteligence v računovodstvu sem oblikovala v Wordu in ga poslala po elektronski pošti računovodskim servisom, ki so na strani Zbornice računovodskih servisov zavedeni kot servisi, ki so pridobili Potrdilo o opravljanju dejavnosti v skladu s Standardom izvajalcev računovodskih storitev. Prav tako sem ga poslala računovodjem, ki jih poznam. Tudi ti so ga posredovali še drugim računovodjem. Ciljna skupina so bili računovodje. Pri zbiranju podatkov sem upoštevala načela prostovoljnosti, zaupnosti in anonimnosti. To sem zagotovila tako, da sem vsako elektronsko pošto poslala ločeno, da udeleženci niso imeli vpogleda v odgovore drugih udeležencev. Skupno sem prejela 58 rešenih anketnih vprašalnikov, kar predstavlja ustrezen vzorec za osnovno kvantitativno analizo. Odgovore sem nato vnesla v Excel za lažjo interpretacijo podatkov in tudi zaradi boljše navzkrižne analize. Zbrane podatke sem uporabila izključno za namene raziskave v okviru diplomskega dela.

8.3 Analiza rezultatov ankete med računovodji

8.3.1 Demografski podatki anketirancev

Vprašanje 1: Spol

Vprašanje 2: Starost

Vprašanje 3: Izobrazba

Vprašanje 4: Delovne izkušnje na področju računovodstva

V anketi je sodelovalo 58 računovodij, od tega 21 moških in 37 žensk. Sedem udeležencev je bilo starih manj kot 30 let. 16 udeležencev je imelo med 30 in 40 let, 11 udeležencev pa 41 do 50 let. Starejših od 50 let je bilo 24 udeležencev. Srednješolsko izobrazbo je imelo 16 udeležencev, višješolsko izobrazbo 14 udeležencev in visokošolsko izobrazbo 20 udeležencev. Magisterij ali več je imelo osem udeležencev. Zanimale so me tudi delovne izkušnje na področju računovodstva. Osem udeležencev ima manj kot pet let delovnih izkušenj v računovodstvu, dva udeleženca imata od pet do deset let delovnih izkušenj, 19 udeležencev pa ima 11 do 20 let delovnih izkušenj na tem področju. Kar 29 udeležencev ima več kot 20 let delovnih izkušenj v računovodstvu, kar sovпада s tem, da je 24 udeležencev starejših od 50 let.

8.3.2 Uporaba UI v podjetjih

Vprašanje 5: Ali vaše podjetje že uporablja UI v računovodstvu?

30 udeležencev je izbralo odgovor »da«, 25 udeležencev je izbralo odgovor »ne«, trije udeleženci pa odgovor »ne vem«.

Vprašanje 6: Katera računovodska opravila se po vašem mnenju najpogosteje avtomatizirajo z UI?

Odgovori so prikazani v naslednji tabeli.

Tabela 2: Avtomatizacija opravil z UI

Izbran odgovor	Št. Odgovorov
Obdelava računov in plačil	43
Priprava finančnih poročil	35
Uspešnostne analize	44
Knjiženje transakcij	12
Priprava proračunov	25
Obračunavanje davkov	2
Drugo	2

Vir: lastni vir

8.3.3 Ocena zanesljivosti UI

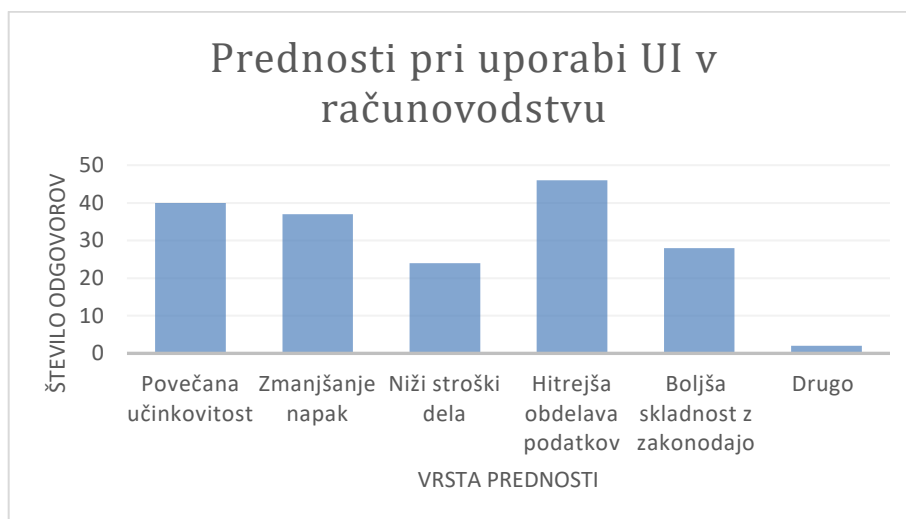
Vprašanje 7: Kako ocenjujete zanesljivost UI pri avtomatizaciji računovodskih procesov?

Odgovor »zelo zanesljivo« je izbralo pet udeležencev, odgovor »precej zanesljivo« pa je izbralo 22 udeležencev. Kar 30 udeležencev je izbralo odgovor »nevtravno« in en udeleženec odgovor »precej nezanesljivo«. Odgovora »zelo nezanesljivo« ni izbral nihče.

8.3.4 Prednosti in slabosti uporabe UI

Vprašanje 8: Kakšne prednosti opazate pri uporabi UI v računovodstvu?

Možni odgovori so bili: povečana učinkovitost, zmanjšanje napak, nižji stroški dela, hitrejša obdelava podatkov, boljša skladnost z zakonodajo in drugo. Možno je bilo izbrati več odgovorov. Skupaj je bilo zabeleženih 177 odgovorov za prednosti. 40 udeleženi v anketi je izbralo odgovor »povečana učinkovitost«, 37 jih je izbralo odgovor »zmanjšanje napak«, 24 jih je izbralo odgovor »nižji stroški dela«. Največje število izbranih odgovorov, in sicer 46, je dosegel odgovor »hitrejša obdelava podatkov«. 28 udeleženi je izbralo tudi odgovor »boljša skladnost z zakonodajo«. Dva udeleženci pa sta izbrala odgovor »drugo« in zraven navedla, da ne moreta podati ocene, saj ne uporabljajo UI.

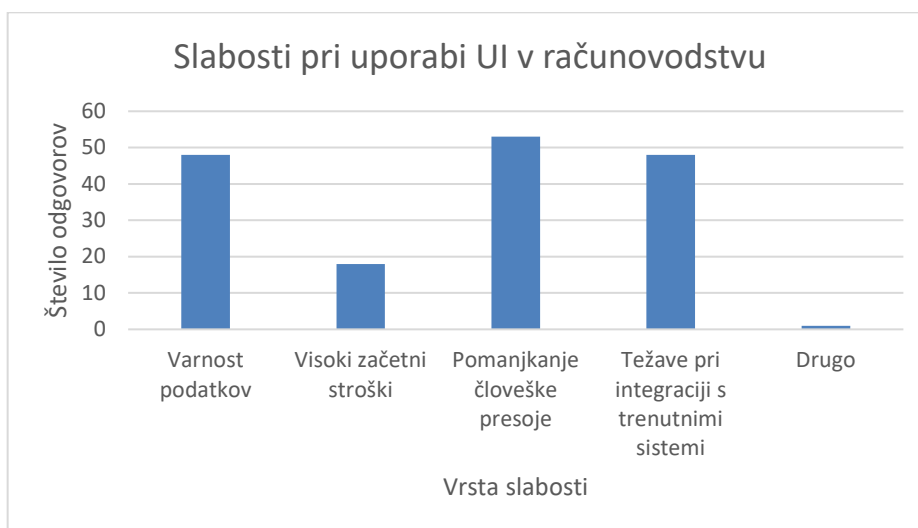

Grafikon 1: Prednosti uporabe UI v računovodstvu

Vir: lastni vir

Vprašanje 9: Katere slabosti ali izzive zaznavate pri uporabi UI v računovodstvu?

Odgovori, ki so bili na voljo, so naslednji: varnost podatkov, visoki začetni stroški, pomanjkanje človeške presoje, težave pri integraciji s trenutnimi sistemi in odgovor drugo. Možno je bilo izbrati več odgovorov. 48 udeležениh je izbralo odgovor »varnost podatkov«, 18 udeležениh je izbralo odgovor »visoki začetni stroški«. Največ udeležениh, in sicer kar 53, je izbralo odgovor »pomanjkanje človeške presoje«. Tudi odgovor »težave pri integraciji s trenutnimi sistemi« je prejel kar 48 glasov. Enkrat pa je bil izbran tudi odgovor drugo, pri katerem je udeleženec dopisal, da ne more podati ocene, saj UI ne uporabljajo. Skupaj je bilo zabeleženih 168 odgovorov.

Grafikon 2: Slabosti pri uporabi UI v računovodstvu

Vir: lastni vir

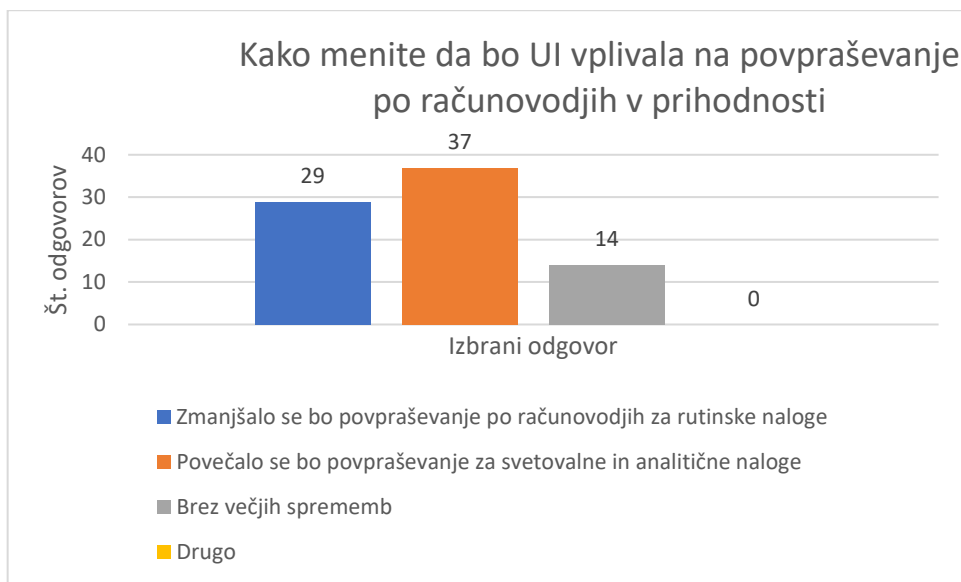
8.3.5 Vpliv UI na prihodnost računovodske stroke

Vprašanje 10: Kako menite, da bo UI vplivala na povpraševanje po računovodjih v prihodnosti?

Možno je bilo izbrati več različnih odgovorov. Odgovori, ki so bili na razpolago, so bili:

- Zmanjšalo se bo povpraševanje po računovodjih za rutinske naloge.
- Povečalo se bo povpraševanje po računovodjih za svetovalne in analitične naloge.
- Brez sprememb.
- Drugo (prosim, navedite).

Rezultati kažejo, da skoraj dve tretjini vprašanih (37 odgovorov) menita, da se bo povpraševanje povečalo za svetovalne in analitične naloge, medtem ko jih 29 ocenjuje, da se bo povpraševanje zmanjšalo predvsem za rutinska opravila. Le 14 udeležencev meni, da večjih sprememb ne bo, nihče pa ni izbral odgovora drugo.

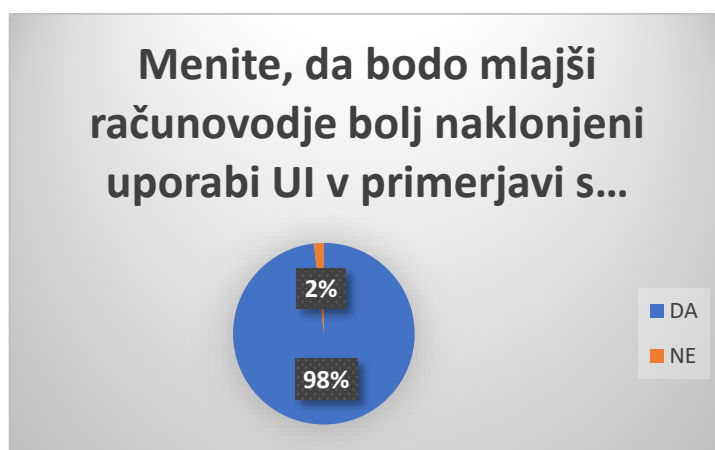

Grafikon 3: Vpliv UI na povpraševanje po računovodjih v prihodnosti

Vir: lastni vir

Vprašanje 11: Menite, da bodo mlajši računovodje bolj naklonjeni uporabi UI v primerjavi s starejšimi kolegi?

Možni odgovori so bili »da«, »ne« in »ne vem«. Kar 57 od 58 udeležencev ankete je izbralo odgovor »da«. Odgovora »ne vem« nisem dodala na grafikon, saj ga nihče ni izbral. Takšen rezultat sem pričakovala, saj so mlajše generacije bolj dovzetne za digitalizacijo in tehnološke spremembe.

Grafikon 4: Naklonjenost mlajših in starejših računovodij za uporabo UI

Vir: lastni vir

Vprašanje 12: V katerih primerih menite, da bo UI nadomestila računovodje, in v katerih jih bo podprla?

Udeleženci so nanj odgovorili s svojimi besedami. Odgovor, ki je najbolj izstopal, je bil, da UI nadomešča knjigovodje, nikoli pa ne bo nadomestila računovodje. Nekateri menijo, da jih bo nadomestila pri vodenju mikro podjetij. Izpostavljeno je bilo tudi, da ne bo več ročnega vnašanja oziroma da jih bo nadomestila pri zajemu podatkov. Eden izmed udeležencev meni, da nas bo UI nadomestila v primerih svetovanja strankam, ker bodo stranke raje uporabljale UI, ker je ceneje. Eden izmed odgovorov je bil tudi, da bo UI nadomestila računovodje pri knjiženju računov in analitiki. Nekdo drug pa meni, da UI v določenem odstotku že nadomešča fizično računovodstvo, še vedno pa vršijo redno kontrolo nad sistemom. UI obogati delovanje računovodij, ne bo pa jih mogla v celoti nadomestiti.

Glede podpore UI računovodjem pa podatki iz raziskovalne ankete potrjujejo, da anketirani računovodje zaznavajo velik potencial UI pri podpori njihovem delu. Več udeležencev meni,

da je UI dober pripomoček za pomoč pri človeških virih z orodji, ki vključujejo Quickbooks, Xsero in Sage. Poudarili so predvsem pomen UI kot orodja za analizo podatkov, pripravo izračunov, svetovanje in pomoč pri poslovnem odločanju. Eden izmed anketirancev je izpostavil, da se bo delo računovodje preusmerilo predvsem v nadzor in interpretacijo rezultatov, ki jih bo zagotovila UI, kar bo zahtevalo več analitičnih sposobnosti. Drugi udeleženec meni, da bo UI na eni strani pohitrila procese in s tem tudi pretok informacij med računovodjo in servisom. Na drugi strani pa bo naša naloga vse te informacije skrbno preveriti. Boji pa se, da se bo sčasoma preveč zaupalo ponujenim informacijam, vsaj pri mlajših generacijah, kar pa seveda ne prinaša dobrih rezultatov. Po njegovem mnenju se bo na nek način razvrednotil tudi naš poklic oziroma naše delo.

8.3.6 Vpliv UI na kakovost računovodskih poročil

Vprašanje 13: Ali menite, da UI izboljšuje kakovost računovodskih poročil?

Spodnji graf prikazuje, da je odgovor »da« izbralo 13 udeležencev, kar pomeni 22 % vseh udeležencev. Odgovor »ne« je izbralo 36 udeležencev, kar pomeni 62 % vseh udeležencev, odgovor »ne vem« pa je izbralo devet udeležencev oziroma 16 % vseh udeležencev.

Grafikon 5: Ali UI izboljšuje računovodska poročila?

Vir: lastni vir

8.3.7 Pogostost in namen uporabe UI

Vprašanje 14: Kako pogosto uporabljate UI ali avtomatizirane sisteme pri svojem delu?

Odgovor »dnevno« je izbralo devet udeležencev, odgovor »tedensko« je izbralo 12 udeležencev, odgovor »mesečno« je izbralo pet udeležencev in odgovor »redko« 21 udeležencev. 11 udeležencev pa je izbralo odgovor »nikoli«.

Vprašanje 15: Kakšna dodatna znanja ali veščine menite, da bodo računovodje potrebovali v prihodnosti zaradi vse večje uporabe UI?

Odgovori so bili predvsem, da bodo morali računovodje osvojiti uporabo UI na splošno ter digitalizacijo in aplikacije za področje računovodstva. Izpostavljen je bil tudi nov način prenosa podatkov s preходом na e-račune, primerno programsko opremo, ki bo v računovodstvu zagotavljala zanesljivo sprejemanje dokumentacije. Prav tako je bilo navedeno, da bo potrebno veliko znanj za uporabo orodij, kot so UI, Transkriptor in OCR, ter usposabljanj za uporabo modulov za računovodstvo. Potrebno pa bo tudi izobraževanje oziroma usposabljanje strank. Eden izmed udeležencev je napisal, da bo njihovo delo postalo bolj analitično, z manj kreativnosti in da bodo postali tudi nekoliko »odsotni« od posameznega podjetja, saj bo večino podatkov pridobila UI, oni pa bodo te le še dokončno obdelali. Poudarja tudi, da to ni enako, kot če moraš priti sam do teh informacij ali števil. Pogost odgovor je bil tudi, da bo več svetovanja in da bo potrebna večja računalniška pismenost, torej večja računalniška znanja in poznavanje raznih orodij. En udeleženec pa je odgovoril, da bodo potrebna enaka znanja, saj se ne bodo mogli v 100 % zanesti na UI, da pa je res, da ta omogoča dosti avtomatizma, ki prihrani čas izdelave nekega poročila, knjižbe ali obračuna. Pomemben odgovor pa se mi je zdel tudi odgovor, da bo potrebno natančno poznavanje zakonodaje za lažjo kontrolo UI.

8.3.8 Uporaba ChatGPT v računovodstvu

Vprašanje 16: Ali poznate orodje ChatGPT?

Odgovor »da, dobro ga poznam« je izbralo 24 udeležencev. Odgovor »da, slišal sem zanj, vendar ga ne uporabljam« je izbralo 14 udeležencev. Odgovor »ne, ne poznam ga še, vendar ga bom v prihodnosti preizkusil« je izbralo 12 udeležencev. Odgovor »ne, ne poznam ga in ga nimam namena preizkusiti« pa je izbralo osem udeležencev.

Vprašanje 17: Ali uporabljate ChatGPT pri svojem delu v računovodstvu?

»Da, redno« je odgovorilo 11 udeležencev. Občasno uporablja ChatGPT 24 udeležencev, medtem ko ga 23 udeležencev ne uporablja.

Vprašanje 18: Kako pogosto se zanašate na odgovore, ki jih dobite od ChatGPT pri računovodskih vprašanjih?

Trije udeleženci so označili, da se zanašajo nanje zelo zanesljivo in da zaupajo njegovim odgovorom. 19 udeležencem se zdi uporaba ChatGPT precej zanesljiva, vendar vedno preverijo odgovore. Prav tako pa ga 18 udeležencev uporablja zgolj za osnovne informacije, 22 pa ga sploh ne uporablja za računovodska vprašanja.

Vprašanje 19: Ali preverite pravilnost odgovorov, ki jih dobite od ChatGPT?

Odgovori potrjujejo pomembnost človeškega nadzora. Kar 23 udeležencev odgovore vedno preveri, 12 jih preverja običajno, le trije redko, eden pa jih nikoli ne preverja. Ostalih 19 anketirancev tovrstnih orodij sploh ne uporablja.

Vprašanje 20: Kako uporabljate ChatGPT pri svojem delu v računovodstvu?

Možni odgovori so bili:

- Iskanje informacij o računovodskih predpisih in zakonodaji: ta odgovor je izbralo 27 udeležencev.
- Priprava osnutkov dokumentov ali poročil: ta odgovor je izbralo 26 udeležencev.
- Svetovanje pri računovodskih postopkih: ta odgovor je izbralo 24 udeležencev.
- Iskanje nasvetov glede tehničnih vprašanj (npr. programska oprema): ta odgovor je izbralo prav tako 24 udeležencev.

- Reševanje specifičnih računovodskih problemov: tudi ta odgovor je izbralo 24 udeležencev.
- Ne uporabljam ChatGPT: ta odgovor je izbralo 21 udeležencev.
- Drugo (prosim, navedite): tega odgovora ni izbral nihče.

Vprašanje 21: Zakaj uporabljate ChatGPT pri svojem delu?

Možno je bilo izbrati več odgovorov, ponujeni odgovori pa so bili:

- Prihrani čas: ta odgovor je izbralo 22 udeležencev.
- Ponuja takojšnje odgovore: ta odgovor je izbralo 21 udeležencev.
- Zmanjšuje potrebo po iskanju v drugih virih: ta odgovor je izbralo 30 udeležencev.
- Uporabljam ga za preverjanje svojih rešitev: ta odgovor je izbralo 26 udeležencev.
- Drugo (prosim navedite): ta odgovor je izbral en udeleženec, ki je navedel, da pridobi na času, da hitreje ustvari kakšen dokument.
- Ne uporabljam ChatGPT: ta odgovor pa je izbralo 17 udeležencev.

8.4 Interpretacija rezultatov

Rezultati ankete kažejo na širok demografski razpon med računovodji, ki so sodelovali v anketi. To omogoča dokaj uravnotežen prikaz trenutnega stanja na področju uporabe UI v računovodstvu. Večina sodelujočih je žensk, kar ustreza splošni strukturi zaposlenih v računovodstvu. Tudi starostna sestava je različna, izstopa pa dejstvo, da je največji delež udeleženih starejših od 50 let in da imajo več kot 20 let izkušenj v računovodstvu. To nakazuje na velik delež izkušenih strokovnjakov, ki pa so bili kljub temu pripravljeni sodelovati v anketi o UI, kar kaže na odprtost do sprememb v tej panogi in prepoznavanje pomena tehnološkega napredka za prihodnost računovodstva. Rezultati kažejo, da obstaja zanimanje za uporabo UI, vendar jo večina še vedno uporablja previdno in predvsem kot podporno orodje, saj gre za poklic, kjer sta natančnost in odgovornost izrednega pomena. Dejstvo, da več kot polovica anketiranih že uporablja UI v svojem podjetju, kaže na to, da se zavedajo tehnoloških sprememb in da gredo v korak s časom, hkrati pa je to v tem poklicu nujno, če želijo ostati konkurenčni.

Udeleženci so glede opravil, ki se avtomatizirajo, izpostavili naloge z visoko stopnjo ponovljivosti in manjšo potrebo po presoji, kar potrjuje tezo, da je UI trenutno predvsem dopolnilo in ne zamenjava za strokovno delo računovodij. Rezultati kažejo tudi na zadržanost glede zanesljivosti UI, saj prevladuje nevtralna ocena, pri tistih, ki uporabljajo ChatGPT, pa jih kar 90 % odgovore preveri vedno ali običajno. To kaže na zavest o omejitvah tehnologije in odgovornosti, ki jo še vedno nosi človek oziroma računovodja sam. V računovodstvu, kjer napake lahko vodijo do pravnih in finančnih posledic, je takšen odnos utemeljen in pričakovan. Prednosti uporabe UI so prepoznane predvsem v povečani hitrosti obdelave podatkov, zmanjšanju napak in večji učinkovitosti. Pri slabostih pa najbolj izstopajo pomanjkanje človeške presoje, varnostni pomisleki in težave pri povezovanju z obstoječimi sistemi. Med uporabniki je zaznati jasen razmislek o tem, da UI še ni primerna za opravljanje nalog, ki zahtevajo presojanje, razumevanje konteksta in etično odločanje. Ti rezultati potrjujejo, da tehnologija za zdaj ne more nadomestiti kompleksne človeške presoje, temveč jo le dopolnjuje. Rezultati glede prihodnosti poklica kažejo, da anketiranci v večini pričakujejo preoblikovanje vloge računovodij. UI bo po njihovem mnenju prevzela rutinska opravila, kot sta knjiženje in zajem podatkov, medtem ko se bo vloga računovodje razvijala v smeri analitike, svetovanja in strateške podpore. Skoraj dve tretjini anketiranih menita, da bo naraslo povpraševanje po računovodjih za svetovalne in analitične naloge, kar potrjuje to usmeritev. Pomemben vidik prihodnje rabe UI v računovodstvu je potreba po dodatnem znanju. Anketiranci poudarjajo pomen digitalne pismenosti, znanja uporabe specializirane programske opreme in razumevanja zakonodaje ter spremljanje njenih sprememb. Večina jih meni, da bo njihovo delo postalo bolj analitično s poudarkom na nadzoru nad avtomatiziranimi procesi. Odgovori, povezani z uporabo ChatGPT, kažejo, da je ChatGPT najbolj pogosto uporabljen za iskanje informacij, kar kaže na njegovo uporabnost kot orodje za hitro razlago računovodskih pojmov, predpisov in standardov. Sledi priprava osnutkov dokumentov ali poročil, kar potrjuje njegovo praktično vrednost pri oblikovanju besedil, osnutkov dopisov ali poročil, ki jih računovodje potrebujejo v komunikaciji s strankami ali nadzornimi institucijami. Pomemben delež anketirancev uporablja ChatGPT tudi za svetovanje pri računovodskih postopkih, iskanje nasvetov glede tehničnih vprašanj in reševanje specifičnih računovodskih problemov, kar nakazuje, da ChatGPT ni zgolj informacijsko orodje, temveč tudi pomoč pri operativnih odločitvah in analizah. Vendar pa 21 udeležencev navaja, da ChatGPT sploh ne uporabljajo, kar lahko izhaja iz pomanjkanja zaupanja, nepoznavanja orodja ali narave njihovega dela.

Rezultati ankete kažejo, da udeleženci kot glavne razloge za uporabo ChatGPT pri svojem delu v računovodstvu prepoznavajo predvsem prihranek časa, takojšnji dostop do odgovorov in zmanjšanje potrebe po iskanju informacij v drugih virih. Poleg tega ga mnogi uporabljajo tudi za preverjanje lastnih rešitev, kar kaže na njegovo vlogo kot pripomoček pri potrjevanju strokovnih odločitev. Le manjši delež anketirancev navaja, da orodja ne uporabljajo, kar potrjuje njegovo naraščajočo vlogo kot podpornega orodja v računovodski praksi.

Zaključimo lahko, da se UI že uporablja, vendar kot podporno orodje pri rutinskih nalogah. Računovodje ostajajo previdni in odgovorni. Zavedajo se pomena človeške presoje, kar je v skladu z etičnimi zahtevami stroke. V prihodnje bo potrebno predvsem izobraževanje uporabnikov, izboljševanje uporabniških vmesnikov in večja prilagoditev orodij realnim potrebam prakse.

9 SKLEP

V okviru diplomskega dela sem preučevala vpliv UI na računovodski poklic. Tema odpira številna vprašanja, ki se ne nanašajo le na tehnološki napredek in zmožnosti le-tega, temveč tudi na vlogo računovodje v času digitalizacije in prihajajočih sprememb. V diplomskem delu sem želela opisati, kako se računovodski poklic sooča z uvedbo UI in v katero smer se spreminja narava njegovega dela. Že teoretični okvir je pokazal, da UI prinaša številne možnosti za avtomatizacijo. Treba pa je tudi upoštevati omejitve, ki jih takšna tehnologija prinaša. Z raziskovalnim delom sem potrdila, da UI v računovodstvu še ni standard, predstavlja pa vse pogostejše orodje pri rutinskih opravilih. Računovodje, ki jo uporabljajo, poročajo o večji časovni učinkovitosti in bolj enostavnem dostopu do informacij. Hkrati pa večina izpostavlja potrebo po dodatnem preverjanju. To kaže, da tehnologija ne nadomešča njihove odgovornosti, ampak le podpira njihovo delo. Ugotovila sem, da računovodje UI ne dojemajo kot grožnjo, temveč kot dopolnilo k svojemu delu. Zanimiv vpogled je ponudila primerjava med generacijami. Mlajši računovodje so bolj dovzetni za uporabo novih rešitev, starejši pa previdnejši, kar kaže na vpliv izkušenj in digitalne samozavesti na sprejemanje tehnologije. Takšen izid sem pričakovala že vnaprej. Ugotovila sem, da se pričakovanja glede vloge računovodij že premikajo od operativnega dela na analitično, svetovalno in strateško delo.

H1: Računovodje zaznavajo več prednosti kot slabosti pri uporabi UI v vsakodnevni opravilih.

Rezultati ankete kažejo, da udeleženci zaznavajo številne prednosti uporabe UI, pri čemer izstopajo hitrejša obdelava podatkov, povečana učinkovitost in zmanjšanje napak. Skupno število prednosti je bilo nekoliko višje od navedenih slabosti. Vendar pa je podrobnejša analiza razkrila, da so bile slabosti, kot so pomanjkanje človeške presoje, težave pri integraciji s sistemi in vprašanja varnosti podatkov, pogostejše izpostavljene in izražene z večjo intenzivnostjo. To nakazuje, da računovodje na uporabo UI gledajo previdno in s precejšnjo mero zadržanosti. Na takšen rezultat pa lahko vpliva tudi dejstvo, da je 40 % udeležencev ankete starejših od 50 let. Pomembno je poudariti, da podobne razmisleke izražajo tudi strokovnjaki. Menijo, da morajo organizacije zagotoviti ustrezne etične in nadzorne mehanizme pri uporabi UI. Opozarjajo tudi, da implementacija UI pogosto naleti na tehnične izzive, povezane s povezovanjem obstoječih sistemov, ter da morajo podjetja obvladovati tveganja, ki so povezana z varnostjo podatkov. Ugotavljam, da hipoteze ne morem v celoti potrditi, zato jo obravnavam kot delno potrjeno, saj

računovodje sicer prepoznavajo prednosti UI, vendar hkrati zelo jasno zaznavajo tudi njene pomanjkljivosti, kar vpliva na splošno oceno. Bistveno pri tem je, da za uspešno uvedbo UI v računovodstvo ne zadostuje le tehnološka učinkovitost, temveč tudi zaupanje uporabnikov, zagotovljena etična in pravna varnost ter ustrezna podpora človeški presoji.

H2: Mlajši računovodje so bolj naklonjeni uporabi UI v primerjavi s starejšimi kolegi.

Na podlagi rezultatov iz ankete lahko hipotezo potrdim. Rezultati namreč jasno kažejo, da velika večina računovodij, kar 98,2 %, meni, da so mlajši kolegi bolj dovzetni za uporabo UI. Tudi strokovnjaki iz prakse potrjujejo, da bodo mlajši zaposleni hitreje prevzeli digitalna orodja, saj se mlajši pogosto hitreje vključijo v digitalne preobrazbene procese. Takšno mnenje sovпада tudi z mojimi pričakovanji, saj se mlajše generacije večinoma hitreje prilagajajo tehnološkim spremembam in imajo več stika z digitalnimi orodji. Ugotovitev kaže tudi na potrebo po dodatnem izobraževanju starejših računovodij, da bi čim bolj izkoristili možnosti, ki jih ponuja UI.

H3: Kljub povečani avtomatizaciji zanesljivost UI v računovodstvu še vedno zahteva redno človeško pregledovanje in nadzor.

Hipoteza 3 predpostavlja, da UI v računovodstvu kljub avtomatizaciji opravi še vedno potrebuje človeški nadzor. Rezultati ankete to potrjujejo, saj večina udeležencev meni, da je uporabna, a ji ne zaupajo povsem. Kar 30 jih je izbralo nevtralen odgovor glede zanesljivosti, samo pet pa jo je označilo kot zelo zanesljivo. Še izraziteje se to pokaže pri uporabi ChatGPT, saj velika večina uporabnikov odgovore dodatno preverja. Kot glavno slabost ali izziv je 53 udeležencev izbralo odgovor pomanjkanje človeške presoje. Podatki jasno kažejo, da UI še ne predstavlja samostojne rešitve, temveč potrebuje strokovno presojo, predvsem pri kompleksnejših nalogah. Hipotezo podpirajo tudi druge svetovne strokovne raziskave, mnenja strokovnjakov in literatura. Hipoteza je s tem potrjena.

H4: Povpraševanje po računovodjih se bo zmanjšalo za rutinska opravila, medtem ko se bo povečalo za svetovalne in analitične vloge.

Na podlagi rezultatov ankete in na podlagi drugih strokovnih raziskav, ki so navedene v poglavju 3.3, lahko hipotezo potrdim. Rezultati namreč kažejo, da računovodski poklic doživlja

transformacijo, kjer UI prevzema ponavljajoča se in rutinska opravila. Krepi pa se vloga računovodij kot svetovalcev in analitikov. Pričakovano je zmanjšanje povpraševanja po računovodjih za opravljanje rutinskih nalog, ki jih bo UI predvidoma uspešno avtomatizirala, hkrati pa se že nakazuje povečana potreba po strokovnjakih, ki bodo sposobni opravljati bolj kompleksna, analitična in svetovalna opravila ter nuditi podporo pri strateškem odločanju.

Zaključki diplomskega dela in pa tudi druge strokovne raziskave in mnenja strokovnjakov potrjujejo, da UI v računovodstvu ni nadomestek za računovodjo, temveč orodje, ki lahko ob pravilni uporabi poveča kakovost, učinkovitost in dodano vrednost računovodskih storitev. Njeno vpeljavo je treba razumeti kot priložnost za razvoj poklica ob sočasnem spoštovanju strokovnih in etičnih standardov.

10 VIRI, LITERATURA

Accounting Insight News. (1. maj 2024). Pridobljeno iz Accountex:

<https://www.accountex.co.uk/insight/2024/05/01/understanding-ai-and-automation-in-accounting/>

AccountingBox. (maj 2025). Pridobljeno iz AccountingBox: <https://accbox.net/kaj-bo-krojilo-prihodnost-racunovodskega-dela/>

Akademija Finance. (21. april 2024). Pridobljeno iz Akademija Finance: <https://akademija-finance.si/reportaza-umetna-inteligenca-nov-izziv-za-racunovodje-v-digitalni-dobi/>

Bergant, Ž. (2023). *Kritična presoja sodobnega računovodstva*. Ljubljana: Visoka šola za računovodstvo in finance.

Bučar, F. (2012). *Rojstvo države*. Ljubljana: Didakta.

ChatGPT. (maj 2025). Pridobljeno iz ChatGPT: <https://chatgpt.com>

Chernyak, A. Z. (maj 2025). *Zaptest*. Pridobljeno iz Zaptest:

<https://www.zaptest.com/sl/avtomatizacija-placljivih-racunov-studije-primerov-primeri-prednosti-in-izzivi-avtomatizacije-ap>

Datalab. (3. julij 2023). *Pantheon*. Pridobljeno iz Datalab:

<https://www.datalab.si/blog/eknjizbe-ocr-umetna-inteligenca-v-sluzbi-racunovodij/>

Datalab. (13. marec 2024). *Pantheon*. Pridobljeno iz Datalab:

<https://www.datalab.si/blog/pomen-umetne-inteligence-ui-v-racunovodstvu/>

Duong, S. (januar 2024). *Centre for Performance Management & Controlling*. Pridobljeno iz Frankfurt School of Finance & Management: https://cpmc.frankfurt-school.de/wp-content/uploads/2024/02/IMA_Impact_of_Ai_Report_Final-1.pdf

Emagia. (20. februar 2025). *Emagia*. Pridobljeno iz Emagia:

<https://www.emagia.com/sl/blog/what-is-intelligent-document-processing-idp/>

Evropski parlament. (2.. September 2024). Pridobljeno iz Evropski parlament:

<https://www.europarl.europa.eu/topics/sl/article/20200827STO85804/kaj-je-umetna-inteligenca-in-kako-se-uporablja-v-praksi>

- Guid, N., & Strnad, D. (2007). *Umetna inteligenca*. Maribor: Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko.
- Hasan, A. R. (januar 2022). *Scientific Research An Academic Publisher*. Pridobljeno iz Scrip.org: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=115007>
- Hood, D. (2. April 2025). *Accounting Today*. Pridobljeno iz Accounting Today: <https://www.accountingtoday.com/list/ai-in-accounting-weighing-the-pros-and-cons>
- IBM. (maj 2025). Pridobljeno iz IBM: <https://www.ibm.com/think/topics/business-process-management>
- Igličar, A. H. (2013). *Uvod v računovodstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Igličar, A. H. (2017). *Osnove računovodstva*. Ljubljana : Ekonomska fakulteta.
- Igor Kononenko, M. R. (2010). *Inteligentni sistemi*. Ljubljana: Založba FE in FRI.
- Lazanis, R. (4. julij 2024). *Future Firm*. Pridobljeno iz Future Firm: <https://futurefirm.co/chatgpt-accounting/>
- Melavc D., M. F. (2003). *Računovodstvo*. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za management.
- parlament, E. (8. 4 2019). *European parliament*. Pridobljeno iz https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/JURI/DV/2019/11-06/Ethics-guidelines-AI_SL.pdf
- Podjed, K. (2024). *Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele Krajine*. Pridobljeno iz Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele Krajine: https://www.gzdbk.si/media/pdf/13.%20racunovdoski%20posvet/1_Chat_GPT_v_racunovodstvu_Klemen_Podjed.pdf
- QuickBooks*. (maj 2025). Pridobljeno iz quickbooks intuit: <https://quickbooks.intuit.com/eu/accountants/features/>
- Računalniške novice*. (1. marec 2024). Pridobljeno iz Računalniške novice: <https://racunalniske-novice.com/umetna-inteligenca-spreminja-tudi-vlogo-racunovodstva/>
- Sage Copilot*. (maj 2025). Pridobljeno iz Sage: <https://www.sage.com/en-us/sage-copilot/>
- SAP*. (maj 2025). Pridobljeno iz SAP: <https://www.sap.com/products/technology-platform/process-automation/what-is-rpa.html>

SAP. (Maj 2025). *SAP*. Pridobljeno iz SAP: <https://www.sap.com/products/artificial-intelligence.html>

stroka.si. (26. februar 2024). Pridobljeno iz Skupina Stroka.si:
<https://www.stroka.si/Vsebine/Novice-in-obvestila/umetna-inteligenca-kot-novi-steber-poslovanja>

Transkriptor. (24. april 2024). Pridobljeno iz Transkriptor: <https://transkriptor.com/sl/umetna-inteligenca-v-racunovodstvu/>

Ultraved. (29. 08 2024). Pridobljeno iz Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede:
<https://www.ultraved.si/2024/08/29/eticne-dileme-chatgpt/>

Zamain, S. (2024). Pridobljeno iz ScienceDirect:
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050924013383?ref=pdf_download&fr=RR-2&rr=9465509fdfb1c219

Žorž, J. (9. december 2024). *Finance*. Pridobljeno iz Finance:
<https://www.finance.si/ikt/koliko-lahko-prihranimo-ce-povezemo-robotsko-avtomatizacijo-procesov-in-umetno-inteligenco/a/9029668>

11 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Anketa: Uporaba umetne inteligence v računovodstvu

Spoštovani udeleženec,

Vabljeni ste k sodelovanju v raziskavi, ki se izvaja v okviru diplomske naloge na temo "Uporaba umetne inteligence v računovodstvu". Namen te ankete je zbrati podatke o vaših izkušnjah, mnenjih in zaznavah glede uporabe umetne inteligence v računovodskih procesih. Vaše sodelovanje je prostovoljno in anonimno. Anketa traja 10-15 minut.

Preden začnete z izpolnjevanjem ankete, vas prosim, da preberete naslednje informacije: Namen raziskave je raziskati uporabo umetne inteligence v računovodstvu, s poudarkom na prednostih, slabostih in prihodnjih trendih.

Podatki, ki jih boste posredovali, bodo uporabljeni izključno za namene te raziskave in bodo obravnavani zaupno. Vaše osebne identitete ne bom razkrivala.

Sodelovanje v tej raziskavi je prostovoljno. Kadar koli lahko prekličete svoje soglasje in prenehate z izpolnjevanjem ankete, brez kakršnih koli posledic. Če se odločite preklicati soglasje po oddaji ankete, me lahko kontaktirate na barbara.horvat@academiovss.si, da vaše odgovore odstranim iz analize.

Za dodatne informacije o raziskavi ali vaših pravicah kot udeleženec, se lahko obrnete na zgoraj navedeni na e mail naslov.

Če se strinjate s sodelovanjem pod zgoraj navedenimi pogoji, prosim nadaljujte z reševanjem ankete. Vaš odgovor označite z x pred izbrano trditvijo.

1. Spol:

- Moški
- Ženski

2. Starost:

- Manj kot 30 let
- 30–40 let
- 41–50 let
- Več kot 50 let

3. Izobrazba:

- Srednješolska izobrazba
- Višješolska izobrazba
- Visokošolska izobrazba
- Magisterij ali več

4. Delovne izkušnje na področju računovodstva:

- Manj kot 5 let

5–10 let
11–20 let
Več kot 20 let

5. Ali vaše podjetje že uporablja umetno inteligenco v računovodstvu?

Da
Ne
Ne vem

6. Katera računovodska opravila se po vašem mnenju najpogosteje avtomatizirajo z umetno inteligenco? (Označite vse, ki veljajo)

Obdelava računov in plačil
Priprava finančnih poročil
Uspešnostne analize
Knjiženje transakcij
Priprava proračunov
Obračunavanje davkov
Drugo (prosim navedite)

7. Kako ocenjujete zanesljivost umetne inteligence pri avtomatizaciji računovodskih procesov?

Zelo zanesljiva
Precej zanesljiva
Nevtralno
Precej nezanesljiva
Zelo nezanesljiva

8. Kakšne prednosti opazate pri uporabi umetne inteligence v računovodstvu?

(Označite vse, ki veljajo)

Povečana učinkovitost
Zmanjšanje napak
Nižji stroški dela
Hitrejša obdelava podatkov
Boljša skladnost z zakonodajo
Drugo (prosim navedite):

9. Katere slabosti ali izzive zaznavate pri uporabi umetne inteligence v računovodstvu?

(Označite vse, ki veljajo)

Varnost podatkov
Visoki začetni stroški
Pomanjkanje človeške presoje
Težave pri integraciji s trenutnimi sistemi
Drugo (prosim navedite):

10. Kako menite, da bo umetna inteligenca vplivala na povpraševanje po računovodjih v prihodnosti? (več možnih odgovorov)

Zmanjšalo se bo povpraševanje po računovodjih za rutinske naloge
Povečalo se bo povpraševanje po računovodjih za svetovalne in analitične naloge
Brez večjih sprememb
Drugo (prosim navedite):

11. Menite, da bodo mlajši računovodje bolj naklonjeni uporabi umetne inteligence v primerjavi s starejšimi kolegi?

- Da
- Ne
- Ne vem

12. V katerih primerih menite, da bo umetna inteligenca nadomestila računovodje, in v katerih primerih jih bo podprla?(Odgovorite s svojimi besedami)

13. Ali menite, da umetna inteligenca izboljšuje kakovost računovodskih poročil?

- Da
- Ne
- Ne vem

14. Kako pogosto uporabljate umetno inteligenco ali avtomatizirane sisteme v svojem delu?

- Dnevno
- Tedensko
- Mesečno
- Redko
- Nikoli

15. Kakšna dodatna znanja ali veščine menite, da bodo računovodje potrebovali v prihodnosti zaradi vse večje uporabe umetne inteligence?(Odgovorite s svojimi besedami)

16. Ali poznate orodje ChatGPT?

- Da, dobro ga poznam
- Da, slišal/-a sem zanj, vendar ga ne uporabljam
- Ne, ne poznam ga še, vendar ga bom v prihodnosti preizkusil/a
- Ne, ne poznam ga in ga nimam namena preizkusit

17. Ali uporabljate ChatGPT pri svojem delu v računovodstvu?

- Da, redno
- Občasno
- Ne, ne uporabljam ga

18. Kako pogosto se zanašate na odgovore, ki jih dobite od ChatGPT pri računovodskih vprašanjih?

- Zelo zanesljivo, zaupam njegovim odgovorom
- Precej zanesljivo, vendar vedno preverim
- Ne zanašam se, uporabljam ga le za pridobitev osnovnih informacij
- Ne uporabljam ga za računovodska vprašanja

19. Ali preverite pravilnost odgovorov, ki jih dobite od ChatGPT?

- Vedno
- Običajno, vendar ne vedno
- Redko
- Nikoli
- Ne uporabljam ChatGPT

20. Kako uporabljate ChatGPT pri svojem delu v računovodstvu?

(Označite vse, ki veljajo)

- Iskanje informacij o računovodskih predpisih in zakonodaji
- Priprava osnutkov dokumentov ali poročil
- Svetovanje pri računovodskih postopkih
- Iskanje nasvetov glede tehničnih vprašanj (npr. programska oprema)
- Reševanje specifičnih računovodskih problemov
- Ne uporabljam ChatGPT
- Drugo (prosim navedite):

21. Zakaj uporabljate ChatGPT pri svojem delu? (Označite vse, ki veljajo)

- Prihrani čas
- Ponuja takojšnje odgovore
- Zmanjšuje potrebo po iskanju v drugih virih
- Uporabljam ga za preverjanje svojih rešitev
- Drugo (prosim navedite):

Hvala za sodelovanje!

Priloga 2: Tabela z odgovori na anketni vprašalnik

Št. Vprašanja	Vprašanje	Odgovor A	Odgovor B	Odgovor C	Odgovor Č	Odgovor D	Odgovor E	Odgovor F
1	Spol:	21	37					
2	Starost:	7	16	11	24			
3	Izobrazba:	16	14	20	8			
4	Delovne izkušnje na področju računovodstva:	8	2	19	29			
5	Ali vaše podjetje že uporablja UI v računovodstvu?	30	25	3				
6	Katera računovodska opravila se po vašem mnenju najpogosteje avtomatizirajo z umetno inteligenco?	43	35	44	12	25	2	2
7	Kako ocenjujete zanesljivost umetne inteligence pri avtomatizaciji računovodskih procesov?	5	22	30	1	0		
8	Kakšne prednosti opazate pri uporabi umetne inteligence v računovodstvu?	40	37	24	46	28	2	
9	Katere slabosti ali izzive zaznavate pri uporabi umetne inteligence v računovodstvu?	48	18	53	48	1		
10	Kako menite, da bo umetna inteligenca vplivala na povpraševanje po računovodjih v prihodnosti?	29	37	14	0			
11	Menite, da bodo mlajši računovodje bolj naklonjeni uporabi umetne inteligence v primerjavi s starejšimi kolegi?	57	1					
13	Ali menite, da umetna inteligenca izboljšuje kakovost računovodskih poročil?	13	36	9				
14	Kako pogosto uporabljate umetno inteligenco ali avtomatizirane sisteme v svojem delu?	9	12	5	21	11		
16	Ali poznate orodje ChatGPT?	24	14	12	8			
17	Ali uporabljate ChatGPT pri svojem delu v računovodstvu?	11	24	23				
18	Kako pogosto se zanašate na odgovore, ki jih dobite od ChatGPT pri računovodskih vprašanjih?	3	19	18	22			
19	Ali preverite pravilnost odgovorov, ki jih dobite od ChatGPT?	23	12	3	1	19		
20	Kako uporabljate ChatGPT pri svojem delu v računovodstvu?	27	26	24	24	24	21	
21	Zakaj uporabljate ChatGPT pri svojem delu?	22	21	30	26	1	17	

